

Lesník

Obsah

- 3 Editorial**
Anketa
- 4 Príhovor generálneho riaditeľa**
Prvým pracovníkom podniku oceneným generálnym riaditeľom v rámci Medzinárodného roka lesov je pestovateľ Pavol Dendys
- 5 Les a jeho trvalo udržateľné obhospodarovanie**
- 7 Prezentácia nového systému obchodu s drevom zaplnila hotel Lesník v Turčianskych Tepliciach**
Septembrové elektronické aukcie dreva s rekordnou cenou za smrekovú guľatinu
- 8 90 rokov Štátnych lesov v Topoľčiankach**
- 9 Predsedovia Združenia závodných výborov OZ DLV sa stretli s vedením podniku**
- 10 Otvorenie lesníckeho kostolíka**
Projekt „Kultúra – najlepšia cesta k priateľstvu“
- 11 Ženy – lesničky v Ulíči**
- 12 „Dych lesa“**
Jurský park v „Raji“
- 13 Lesnícka historická legislatíva**
- 14 Chrobák v hlave, alebo entomológia môj koníček**
- 15 Na suchých šumavských smrekoch pri turistických chodníkoch ochranári simulujú zlomy stromov**
- 16 Pri prechode na výberkové hospodárenie je najhorší začiatok**
- 17 Stretnutie predstaviteľov Rumunských a Slovenských štátnych lesov**
- 18 Slávnostná akadémia na lesníckej škole v Banskej Štiavnici**
- 18 Čistý Minčol 2011**
- 19 September už tradične**
Červenanie kôry niektorých drevín
- 20 Deň sv. Huberta na Liptove na jedinečnom mieste**
Potok na hranici
- 21 VI. ročník súťaže „O pohár generálneho riaditeľa LESOV SR, š.p., v malom futbale“**
Ako lesníci maratón bežali
Kde na Generálnom sú najlepší športovci?
- 22 K 30. výročiu skonu lesníckeho historiografa**
Počet klientov našich rekreačných zariadení do roka zdvojnásobíme
Predstavujeme vám novú šéfkou rekreačných zariadení Barboru Hrivňákovú
- 23 Uhol pohľadu**
Za hospodárením v objektoch Pro Silva
Prečo mám rád les?
- 24 Krížovka**
Uveríte?
Zasmejte sa
- 25 Chata Santovka**
Naše zariadenia
Sumec v zemiakovom kabáte s pivnou omáčkou
Pre milovníkov rýb
- 26 Pre deti**
- 27 Spoločenská kronika**
Kalendár akcií
Životné jubileá
- 28 Lesy pre ľudí**

LESNÍK

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
október 2011

Šéfredaktor:

Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:

Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik PhD.
Jiří Junek

Stáli prispievatelia:

Mgr. Tatiana Figurová
Viliam Stockmann

Grafická úprava:

Mária Gálová
Miloš Sedláček
Reprografické centrum
NLC Zvolen

Foto na titulnej strane:

Jiří Junek

Adresa redakcie:

LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Chcete ušetriť, tak zaplatte. Že to nemá logiku? Asi nie, no zato má taká realita oporu v zákone. LESY SR sú podľa nedávneho rozsudku Najvyššieho súdu verejným obstarávateľom, takže či chcú, alebo nie, musia sa riadiť Zákonom o verejnom obstarávaní. Zákon bol v minulosti prijatý preto, aby sa zamedzilo štátnym inštitúciám bačovať od buka do buka a zadávať zákazky platené štátom s obvykle nadhodnoteným rozpočtom svojim známym. Dobrá myšlienka, ktorej realizácia však má svoje úskalia. LESY SR už viac ako rok obstarávajú niektoré tovary a služby prostredníctvom elektronických aukcií, čo podniku prinieslo úsporu oproti predpokladaným nákladom viac ako 1,5 milióna eur. Po novom, aspoň zo začiatku, kým si podnik nevyškolí vlastných zamestnancov, však časť z uspokojených peňazí pravdepodobne skončí vo vreckách odborne spôsobilých obstarávateľov. A pritom nejde o fazulky, bavíme sa o zbytočne vyhodnených desiatkach tisíc eur. Zaujímalo by ma, kde zaspala Transparency international a ďalší strážcovia verejného blaha? Kde je hranica platieb za zákonom (štátom) nariadené služby? Zdá sa, že sme si na Slovensku po odhadcoch nehnuteľností, špecialistoch na energetické certifikovanie stavieb a iných expertoch vychovali ďalšiu skupinku trhov sa správajúcich osôb, ktorá sa riadi heslom „trhni, kde sa dá.“ ■

Blaskeil Jurek

Opýtali sme niektorých tohtoročných účastníčok stretnutia žien lesníčiek pri Slovenskej lesníckej komore: „Prečo chodievam na každoročné stretnutie žien lesníčiek pri Slovenskej lesníckej komore?“

Ing. ELENA KUBIČKOVÁ,
vedúca ekonomicko-
obchodného úseku
OZ Žilina

S výnimkou jedného stretnutia som sa zúčastnila všetkých (aj medzinárodných) stretnutí žien lesníčiek pri Slovenskej lesníckej komore. A prečo? V prvom rade, že program týchto stretnutí je nielen odborný, ale aj kultúrno-spoločenský. Tieto stretnutia sú organizované na princípe dobrovoľnosti. Otvorené sú nielen členkám SLsK, ale aj ich rodinám a priateľom. Každá pochádzame resp. žijeme v nejakom regióne, so svojimi charakteristickými špecifikami – etnografickými, kultúrnymi, geomorfologickými, ale aj lesníckymi. Vďaka týmto stretnutiam, môžem povedať, že som spoznala každý „kút“ Slovenska. Je naozaj čo spoznávať a svojím spôsobom aj porovnávať. Rozmanitosť krajiny je neopísateľná. Okrem odborných ukážok a exkurzií, tieto stretnutia mi tiež ponúkajú možnosť spoznať množstvo vynikajúcich ľudí - kolegyň a kolegov, ktorí sú zameraní lesníci a lokálpatrioti a každý rok dopredu sa teším na ďalšie stretnutie.

Ing. RENÁTA ČERVEŇANOVÁ,
samostatný radca
Obvodný lesný úrad
Trenčín

Moje „prečo“ môžem zhrnúť do týchto bodov:

- 1) rozšíriť a vymeniť si odborné poznatky a skúsenosti (aj so zahraničnými účastníkmi)
- 2) porovnať prácu a vzťah k lesu lesníkov a majiteľov lesa
- 3) spoznať ľudí z odboru
- 4) spoznať kultúrnohistorické súvislosti navštvieneného regiónu
- 5) stretnúť sa s príjemnými ľuďmi rovnakého zmysľania, veľkou výhodou je, že sprievodcami sú domáci, ktorí predstavujú navštvivený

región inak (lepšie) ako z turistických príručiek. To platí pre domáce aj zahraničné stretnutia.

Ing. PETRA JANKEJOVÁ,
účtovník OZ
Prievidza

Je toho veľa, prečo rada chodievam na stretnutia, ale pokúsím sa to zhrnúť:

- samotné stretnutie so ženami – lesníčkami z rôznych oblastí lesníctva

- oboznámenie sa s rôznymi kútmi nášho krásneho Slovenska
- zregenerovanie síl a odreagovanie sa od pracovných i rodinných záležitostí
- výmena informácií v pracovnej oblasti (aj keď si to odporuje s predchádzajúcim bodom, ale je to výmena informácií v odľahčenej forme)
- stavovská česť, ako vždy hovorí naša predsedníčka Majka Biesová, je pre mňa dôležitá, že ako žena lesníčka som v organizácii združujúcej lesníkov i lesníčky a to mi dáva možnosť zúčastniť sa takýchto vydatých stretnutí, za ktoré ďakujem.

Ing. DÁŠA PAVLOVIČOVÁ,
hlavný účtovník
OZ Trenčín

Na stretnutia chodím rada, pretože na nich spoznávame špecifiká lesníctva jednotlivých regiónov, ako aj úžasných nových ľudí, ktorí

tam pracujú a sú ochotní sa s nami podeliť o svoje skúsenosti. Jednoducho – je nám spolu dobre.

Ing. JANA STAŇOVÁ,
oblastná kontrolórka LESY SR,
š.p.- GR Banská Bystrica

Je to jedinečná akcia (týmto vyjadru-

jem aj svoju osobnú vďaka ženám, ktoré ich organizačne pripravujú), pretože si myslím, že žiadne iné povolanie okrem lesníckeho neumožňuje pri pracovných stretnutiach spoznávať aj prírodu, aj históriu, aj kultúru aj život v rôznych krajo-

Slovenska. Na stretnutia si zvykneme so sebou brať aj deti, ktoré sa na ne tiež tešia. Vznikajú medzi nimi celoročné priateľstvá. A potom celý rok netrpezlivo čakáme kedy už bude august, aby sme sa stretli a zažili spolu neopakovateľné.

Ing. EVA ŽABKOVÁ,
dôchodkyňa, bývalá
zamestnankyňa OZ
Žilina

1. Aj ako dôchodkyňa/ bývalá pracovníčka OZ Žilina/ sa zaujímam, čo sa deje v lesoch a v lesníckej komore na Slovensku. Na stretávke

mám tieto informácie z prvej ruky a tiež si niečo pripomeniem aj po odbornej stránke.

2. Rada sa stretnem s „dievčatami“ a porozprávam sa s nimi o tom, čo ich počas roka stretlo - či je to služobné, alebo súkromné (Aj si skontrolujem ako sa nám vyvíja lesníčky „dorast“).

3. Počas večerných sedení okrem iného, sme informované o aktivitách členiek lesníckej komory ako aj o aktivitách zahraničných kolegyňiek /hlavne nemeckých/.

4. Keďže stretnutia sa konajú vo všetkých regiónoch Slovenska navštívila som počas nich aj také miesta, kde by som sa sama určite nedostala.

5. Ďakujem preto všetkým kolegyňkám, ktoré sú ochotné sa týchto „stretávk“ zúčastňovať a hlavne ich aj organizovať. Už teraz sa teším na budúročné stretnutie!

Anketa

Príhovor generálneho riaditeľa

Milé kolegynne, vážení kolegovia.

„Vypustil Krakena a odišiel preč, aby nebol v dosahu“ – aj takéto prirovnanie som počul na svoju adresu potom, čo sme informovali riaditeľov závodov o tom, ako je pripravená koncepcia zastabilizovania lesných správ a obvodov. To, že má ísť naozaj o zastabilizovanie vonkajšej prevádzky organizačne a personálne, je z môjho pohľadu jediné, čo touto reorganizáciou sledujem. Už som sa niekoľko krát vyjadril, že v tomto prípade vôbec nejde o prepúšťanie ľudí. Na druhej strane zas netvrdím, že redukciami lesných správ nebudú aj nadbytoční. Aby sa hneď od začiatku nevnášal medzi ľudí chaos a panika, v prvom kole sa bavíme len a len o schéme. Matematickými pomôckami nastavujeme nejaké kritériá na nastavenie štruktúry tak, aby bola funkčná, pritom približne s rovnakou veľkosťou a zaťaženosťou jednotlivých správ a obvodov. Prvoradé hľadisko je, aby boli nastavené organizačné jednotky na kmeňových štátnych pozemkoch a popri tom aj tak, aby sa dali obhospodarovať neštátne neodovzdané lesy a v prípade vyriešenia dilemy, čo s NNL, aby sa nemusela znovu meniť štruktúra. Nastaviť jednotný model pre rôznorodé slovenské pomery sa nedá, preto tie matematické modely, ktoré slúžia ako porovnávací základ. Prvé kolo rozhodovaní o nastavení lesných správ prebehlo viac menej bez vážnejších komplikácií. Samozrejme, že našli sa výnimky, kde to nepochopili vôbec, boli závoody, kde skúšali čo im prejde, boli aj také, kde sa takmer zhodli s modelom, len ho upravili na konkrétne miestne pomery. Základné kritériá boli dané a kto sa do nich vmestil, nemal problém s úpravou v detailoch tak, ako to „príroda predurčila“. Druhé kolo beží v súčasnosti, kedy sa kresú lesnícke obvody. Zas sú nastavené kritériá, matematické modely, ale zas je to o konkrétnych podmienkach vonku. Príroda sa totiž do matematiky zošnúrovať nedá. Preto matematiku používame naozaj len na porovnanie zataženosti. Preto sa môže stať, že odchýlky v počtoch obvodov môžu nastať, ale zas nesmú vybočiť z daných kritérií. Pokiaľ sa aj toto podarí, môžeme naozaj prehlásiť, že takto nastavená štruktúra výrobných jednotiek bude zasta-

bilizovaná na dlhšie obdobie, ako len jednu garnitúru vedenia podniku.

Nesmú však do toho vstupovať subjektívne argumenty, ktoré sú mimo nastavených kritérií. Žiaľ, stretol som sa aj s tým. Nakoľko práve v prípade, kedy sme aj na rokovaniach pripúšťali alternatívne riešenie, dokázal som to ešte ako tak tolerovať. Avšak, ak by sa to malo stať pravidlo a malo by to ísť úplne mimo nastavených kritérií, nemá zmysel ďalej pokračovať. Určite sa nedám vtiahnúť do ďalšieho hybridu, ktorý môže hocikto, hocikedy, pod hocijakou zámkou meniť. Tým by sa stratila pointa celého procesu. Je mi jasné, že aj keď sa zatiaľ bavíme o počtoch správ, o počtoch obvodov na štátnych pozemkoch, o počtoch obvodov na neštátnych neodovzdaných pozemkoch a zatiaľ sa ne bavíme o spôsobe odsadzovania takto nastaveného modelu, nájdu sa kolegovia, ktorí sa asi cítia byť ohrození. Preto hľadajú cestičky a spôsoby, ako to celé zastaviť či aspoň spochybníť. Už som zažil aj ja organizačnú zmenu, pri ktorej platilo, že však nech si ju robia, len nech sa ma nedotkne. Ale takto sa to potom robiť nedá. Niekoľko sa to naozaj dotkne menej, niekoľko viac, niekoľko vôbec.

Kto však bude ten „nespravodlivý“ a určí toho ktorého zamestnanca za prebytočného? Samozrejme, že najťažšie to budú mať riaditelia závodov. Ale o tom, kto bude kde, rozhodujú v prvom rade zamestnanci za seba. Je to presne o tom, o čom píšem vo svojich príhovoroch. O tom, ako sa kto stavia ku robote, ku povinnostiam, ako si kto uľahčí robotu, ako mu niečo unikne... Takže, kto rozhoduje o tom, kto zostane a kto odíde? V prvom rade každý sám o sebe. Niektorí iní to len vyhodnotí. Ale v tomto prípade sa zastanem tých vyhodnocovateľov, ktorí sa nedajú ovplyvniť regionálnou politikou, kamarátstvom, rodinnými vzťahmi... Zastanem sa tých, ktorí zoberú do úvahy prístup k firme ako takej komplexne. Určite bude mnoho nespokojných, ale tam pomôžu jedine argumenty. A tie si každý skladá už dlhodobo.

Na záver snáď ešte jedna výzva pre kolegov a kolegynne, pre čitateľov Lesníka z vonkajšieho prostredia (pokiaľ sa to dostane aj k iným, budem len rád): nešírte von z firmy a o firme dezinformácie. Pokiaľ niečo nie je

Ing. Igor Vizslai

oficiálne zverejnené, nevkladajte do toho svoje domnienky a predstavy. Inak by som sa nemohol dopočuť o tom, ako ideme zas len prepúšťať lesníkov, ako majú teraz lesníci obvod dve tisíc hektárov a budú mať štyri tisíc, ako vyháňame lesníka z lesa. Takže pravda je taká, že priemerný lesnícky obvod bude na výmere cca 954 ha. Opakujem, že nejde o šetrenie nákladov prepúšťaním vo výrobe (rezervy sú v nadstavbe na závodoch a GR), že pokiaľ sa to podarí, nebude lesník len vypisovač dopravných lístkov a odbíjač dreva, ale máme pripravené ďalšie kroky, ktoré by lesníka vrátili do lesa tak, aby mohol uplatniť všetky vedomosti a skúsenosti, ktoré sa naučil na lesníckej škole. Vráťane hospodárskej úpravy lesov, pestovania lesa... Aby vedel účelne používať a využívať ustanovenia legislatívy na úseku lesného hospodárstva. Zároveň sa bavíme aj o mzdovom ohodnotení vonkajšej prevádzky, ale zas môžem napísať len toto a zatiaľ nič viac. Lebo nie je nič horšie, ako pustiť informácie o neuzavretých veciach, o tom, čo nie je odkomunikované zo všetkými relevantnými partnermi. Ako náhle by totiž došlo k zmenám na základe rôznych argumentov, to by sa vysvetľovalo po svojom a každý so svojou dávkou fantázie. Takže ak bude niečo na zverejnenie, určite tak urobím. Nemám čo tajiť a pokiaľ by som to chcel, tak verte, vôbec nepíšem tieto príhovory. ■

Prvým pracovníkom podniku oceneným generálnym riaditeľom v rámci Medzinárodného roka lesov je pestovateľ Pavol Dendys

„Za teoretický a praktický prínos k pestovaniu zdravých a stabilných smrečín,“ tak znie nápis na ocenení, ktoré generálny riaditeľ Lesov SR odovzdal koncom septembra pestovateľovi Pavlovi Dendysovi z Lesnej správy Paráč na OZ Námestovo. Stromček pripomínajúci podnikové logo vyrobený z dubového dreva s nápisom na mosadznej tabuli si Dendys prevzal ako deviaty v poradí, no je prvým oceneným zamestnancom podniku.

Ing. Dendys pracuje od začiatku, ako prišiel do školy, na Lesnom závode Námestovo.

Venuje sa vonkajšej pestovateľskej činnosti a aby ju mohol presadiť, hneď od začiatku sa zapojil do aktivít Pro Silva. Jeho srdce a presvedčenie navonok možno nie je až tak vidieť, no niekedy, keď presadzuje prírodu blízke hospodárenie, tak to medzi kolegami až iskrí. Je to skromný človek z lesníckej rodiny. Ocenenie nie je pre neho možno ani tak odmena za minulosť, ale najmä obrovská injekcia, aby pokračoval v svojej práci, priblížil prácu svojho spolupracovníka riaditeľ OZ Námestovo Jozef Herud. ■

Les a jeho trvalo udržateľné obhospodarovanie

Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.

(Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001)

HISTORICKÉ SÚVISLOSTI

Lesy ako dejisko komplexnej prírodnej dynamiky sú od nepamäti prirodzenou súčasťou ľudskej spoločnosti a zároveň aj nevyhnutnosťou pre jej harmonický, environmentálny, spoločenský a hospodársky rozvoj. Cielené hospodárenie v lesoch sa vyvíja ruka v ruke s hospodárskym rozvojom a potrebami ľudskej spoločnosti. Jeho jedinečnosť v živote človeka potvrdzuje aj fakt, že po stáročia je jedným z garantov dlhodobosti a stabilnosti lesov vládna moc alebo politika, ktorá stanovuje medzné regulatívy a podporné prostriedky pri jeho obhospodovaní. Začiatok cielavedomého hospodárenia v lesoch na Slovensku sa datuje rokom 1426, kedy panovník Žigmund vydal poriadok na využívanie lesov formou rúbanísk a ich ochranu pre zabezpečovanie trvalého úžitku.

Z celosvetového hľadiska sa význam

ochrany lesov a udržateľného lesného hospodárstva uznáva, odkedy Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji prijala v roku 1992 Deklaráciou z Ria de Janeiro princípy lesného hospodárstva. Globálna dohoda o využívaní, ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji všetkých typov lesov vo svojej preambule hovorí, že: „Lesy sú rozhodujúce pre ekonomický rozvoj a zachovanie všetkých foriem života.“ Ich dôležitosť pre globálny koncept trvalo udržateľného rozvoja sa zdá byť samozrejmy.

ZODPOVEDNOSŤ ZA TUOL

Kľúčovú úlohu v tvorbe princípov modernej politiky trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (TUOL) zohrávajú ekonomicky najrozvinutejšie štáty sveta. V Európe sa od roku 1990 pravidelne uskutočňujú konferencie ministrov zodpovedných za lesníctvo, kde sa prijímajú

základné, právne nezáväznú, politické rozhodnutia formujúce lesnícky vývoj v Európe. Všeobecné zásady TUOL boli prijaté na 2. ministerskej konferencii v Helsinkách 1993. Paneurópske kritériá a ukazovatele TUOL a vykonávacie smernice k nim sa prijali na 3. ministerskej konferencii v Lisabone v roku 1998. Tohto roku v poradí už 6. konferencia konaná v Oslo potvrdila celosvetovo akceptovaný obsah TUOL ako „Správu a využívanie lesov a lesnej pôdy takým spôsobom a v takej miere, ktoré zachovávajú ich biologickú diverzitu, produktivitu, regeneračné schopnosti, vitalitu a potenciál plniť, v súčasnosti i v budúcnosti, odpovedajúce ekologické, ekonomické a sociálne funkcie, na miestnej, národnej a globálnej úrovni, a ktoré nespôsobia škody na iných ekosystémoch“.

Deklarácie a rezolúcie ministerských konferencií majú predovšetkým odporúčací charakter a nie sú pre účastníkov právne záväzné.

Zodpovednosť za TUOL je delená medzi štát a vlastníka – obhospodarovateľa.

Úlohou štátu je vytvorenie vyhovujúceho právneho, inštitucionálneho a motivačného ekonomického rámca. V SR, ako účastnickej krajine ministerských konferencií, sú lesnícka legislatíva a postupy hospodárenia v lese dlhodobo založené na princípoch trvalo udržateľnosti. Konceptiu funkčne integrovaného, dnes trvalo udržateľného lesného hospodárstva ako prvý v Európe vypracoval na VÚLH vo Zvolene prof. Papánek v roku 1978. Diferencované obhospodarovanie lesa podľa integrovaných funkcií sa pred 30 rokmi premietlo do lesníckej legislatívy a praktickej aplikácie HÚL a funguje dodnes. Po vzniku samostatnej SR a pri rokovaniach o plnení podmienok pre vstup do EÚ tak lesníctvo nemuselo byť na programe dňa. Ako nevyhnutné sa v roku 2004 pre potreby hodnotenia a porovnávania TUOL v medzinárodnom merítku prijali Národné kritériá a indikátory.

Ambíciu riešiť priority lesného hospodárstva, vymedzenie vplyvov iných sektorov, zainteresovanie vládnych aj mimovládnych organizácií na TUOL a finančné zabezpečenie mal Národný lesnícky program a jeho akčný plán na roky 2009

– 2013. Podstatné je, že ostalo len pri ambícií a verejné financie pre TUOL sú vyčlenené len v programe rozvoja vidieka a LH na Slovensku je finančne podvyživené.

ATRIBÚTY TUOL

Reálna zodpovednosť za stav lesa je preto predovšetkým na pleciach ich vlastníkov, správcov a obhospodarovateľov. Trvalo udržateľnosť vo vzťahu k lesom je pre nich predovšetkým zodpovednosť za:

- udržanie a zvyšovanie existujúcej výmery lesov
- citlivé hospodárenie podporujúce rozvoj prírodných procesov a biodiverzity
- zlepšovanie zdravotného stavu porastov a znížovanie rizík poškodenia ich environmentálnych funkcií
- trvalosť a vyrovnanosť ponuky drevných a nedrevných produktov lesa,
- nepretržitú obnovu lesných porastov po ich vyťažení
- udržiavanie priaznivého stavu vzácných lesných ekosystémov a domovských lokalít chránených druhov rastlín a živočíchov
- podporu ekologicko stabilizačných (pôdoochranných a vodochranných) funkcií lesa v krajine
- rešpektovanie vlastníckych práv a práv občanov na využívanie lesa
- aktívnu spoluprácu pri rozvoji horských a podhorských regiónov,
- spoluprácu a transparentné procesy medzi všetkými zainteresovanými stranami

VNÍMANIE TUOL NA SLOVENSKU

Veľmi cenným faktom je skutočnosť, že aj napriek 40 ročnej prestávke pri rozhodovaní o nakladaní so svojim majetkom, pristupuje väčšina dnešných vlastníkov k nemu ako k dedičstvu, ktoré musí odovzdať v dobrom stave svojim potomkom. Kontinuita TUOL je zachovaná prostredníctvom programov starostlivosti o lesy a odborne spôsobilej osoby, lesného hospodára, ktorý organizuje a riadi hospodárenie v lese. Hospodárenie podporujúce rozvoj prírodných procesov je hlboko zakorenené v legislatíve a tradíciách obhospodarovania lesov. Výsledkom toho je fakt, že les je stále rozhodujúcim krajinnotvorným prvkom Slovenska a biodiverzita lesov je relatívne blízka pôvodným ekosystémom.

V posledných 20. rokoch sa výrazne zmenil obraz o úlohách a pozícií lesníctva v rámci hospodárskych, spoločenských a environmentálnych štruktúr štátu. Verejnosť len málo vie alebo nevie, že špecifikom lesného hospodárstva je výnimočnosť predmetu výroby. Spočíva vo vedomom ovplyvňovaní a regulácii vývojových procesov lesných geobiocenóz. V prvom rade je produktom tejto činnosti lesný porast, ktorý svojou štruktúrou, drevinovým zložením, zakmenením a vitalitou zodpovedá svojmu staniu a veku, pričom plní všetky očakávané funkcie a služby pre spoločnosť. V druhom rade sú výsledkom regulácie vývojových procesov drevné a nedrevné produkty, ktoré sú rozhodujúcim zdrojom financovania hospo-

dárenia. Verejnosť a aj štát sa preto díva na lesné hospodárstvo ako na podnikateľské odvetvie, monofunkčne zamerané na produkciu dreva, z predaja ktorého si má hrať náklady na plnenie všetkých jeho funkcií. Plnenie environmentálnych (dostatok kvalitnej pitnej vody, tvorba kyslíka, klimatická funkcia...) a ekologicko stabilizačných funkcií lesa sa všeobecne chápe ako prirodzená, samovoľná schopnosť lesa bez reálnej hodnoty. Pritom tieto „samovoľné“ funkcie nie sú náhodnej povahy ale ich kvalita a prospešnosť je priamo úmerná správneniu a trvalo udržateľnému obhospodarovaniu alebo inak povedané len zelené lesy sú schopné plniť verejnoprospešné služby pre spoločnosť. Odhaduje sa, že 1 ha zmiešaného lesa priemerne vyprodukuje za rok kyslík v hodnote 103 tis. €, vodné pary v hodnote 5 tis. € a drevo len v hodnote 374 €. To nepotrebuje komentár.

Osobitnú úlohu v procese obhospodarovania lesov zohráva ochrana prírody. Ani nie tak rozsahom chránených území, ktorých je mimochodom viac ako 57 % z územia lesov Slovenska, ale nástrojmi a metódami presadzovania svojich záujmov pri ich obhospodarovaní. Takto dochádza k poškodzovaniu a odumieraniam hlavne horských lesov na výmere desiatok tisíc ha. Dôsledky neznáša len vlastník lesov, ktorého majetku sa to týka a doteraz nemá naplnené svoje ústavné právo na jeho ochranu, ale životné prostredie ako také a celá vidiecka krajina. Jedno z najvyšších relatívnych zastúpení lesov Slovenska v právne záväznom programe EÚ Natura 2000 nie je výsledkom ich ochrany v posledných 10. rokoch, ale je výsledkom dlhodobého a prepracovaného funkčne integrovaného systému hospodárenia v nich. Medzi ochranou prírody a TUOL preto logicky nemôže existovať antagonizmus. Udržiavanie priaznivého stavu vzácných lesných ekosystémov a domovských lokalít chránených druhov rastlín a živočíchov je jedným zo základných princípov TUOL. Je preto bezprecedentné, že pre štruktúry štátu, médiá a verejnosť má väčšiu váhu názor mimovládnych organizácií a špecialistov prírodovedných vedeckých odborov ako názor vlastníka a erudovaných vedeckovýskumných pracovníkov a inštitúcií zaoberajúcich sa ekológiou lesa.

PERSPEKTÍVY TUOL

Les a jeho trvalo udržateľné obhospodarovanie je v poslednom období mimo verejného záujmu, nie však v defenzíve. Aj napriek pretrvávaniu ekonomickej krízy, ale aj morálnej krízy vo vzťahu k hodnotám lesa, vlastníci a obhospodarovatelia

dobrovoľne rešpektujú princípy trvalo udržateľnosti. Udržujú ho na svoju ťarchu v stave, ktorý je prospešný nielen im ale celej spoločnosti. Pre budúcnosť lesov a ich obhospodarovanie sú dôležitým výstupom výskumnej úlohy NLC „ Výskum, klasifikácia a uplatňovanie funkcií lesa v krajine“, najmä návrh nového systému kategorizácie lesov. V súlade s meniacimi sa ekonomickými, ekologickými a spoločenskými podmienkami a požiadavkami na zabezpečovanie starostlivosti o lesy v národnom i medzinárodnom kontexte je postavený na polyfunkčnom prístupe. Tento presnejšie vystihuje a chráni prirodzený potenciál funkcií lesov v celej ich šírke, lebo aj podstatná časť hospodárskych lesov plní verejnoprospešné – mimoprodukčné funkcie.

Rýchle tempo spoločenských, ekonomických a environmentálnych zmien kladie na lesy a ich trvalo udržateľné obhospodarovanie nové výzvy. Tieto je možné riešiť len v spolupráci všetkých zainteresovaných sektorov, ktorých záujmy ovplyvňujú obhospodarovanie a stav lesov. Prelom v medzinárodnej akceptácii významu a prospech lesného hospodárstva pre ľudstvo sú závery už spomínanej 6. ministerskej konferencie o ochrane lesov v Európe v Oslo, ktorá sa zaoberala stavom lesov v Európe a výzvami do budúcnosti. Prijala:

- rozhodnutie na vypracovanie právne záväznej dohody o lesoch v Európe a zriadenie Medzivládneho negociačného výboru s mandátom na prípravu právne záväznej dohody o lesoch v Európe;
- rozhodnutie na úrovni ministrov: Európske lesy 2020, obsahujúce novú, najvyššiu aktuálnu víziu pre lesy:

Vytvárať budúcnosť, kde všetky európske lesy sú životaschopné, produktívne a plnia množstvo funkcií. Kde lesy účinne prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju, prostredníctvom zabezpečovania ľudského blahobytu, zdravého životného prostredia a hospodárskeho rozvoja v Európe a na celom svete. Kde jedinečný potenciál lesov pri podpore zeleného hospodárstva, ľudského životného prostredia, zmeny klímy, zachovania biologickej diverzity, zlepšovania kvality vody a boja proti rozširovaniu púští je využitý v prospech spoločnosti.

Treba veriť, že očakávaná kladené medzinárodným spoločenstvom na lesy v oblasti biodiverzity, zmeny klímy a poskytovania environmentálnych služieb a zvyšný tlak na produkciu obnoviteľných zdrojov spolu s hlboko zakoreněným zodpovedným prístupom vlastníkov a obhospodarovateľov lesov prispievajú k zásadnej zmene pozície odvetvia lesníctva v rámci hospodárskych, spoločenských a environmentálnych štruktúr SR. Jeho prebudovanie zo súčasného jednoúčelového na polyfunkčné či integrované, ktoré je jedinú zárukou trvalo udržateľného a bezpečného rozvoja lesov.

Hádám nebude neskoro! ■

František Štulajter,
vedúci Odboru lesníckej politiky
a certifikácie lesov

Prezentácia nového systému obchodu s drevom zaplnila hotel Lesník v Turčianskych Tepliciach

Nebývalý počet ľudí zaplnil vo štvrtok 22.septembra podnikový hotel Lesník v Turčianskych Tepliciach. Viac ako 180 záujemcov sem prilákala prezentácia nového systému obchodu s drevom Lesov SR na rok 2012, ktorá zavádza viacero novinek vrátane uzatvorených aukcií dreva a vytvorenie skupiny strategických obchodných partnerov.

Najväčšou zmenou oproti súčasnosti bude práve spustenie uzatvorených elektronických aukcií dreva (EAD) pre strategických odberateľov. Podnik zároveň zvýši celkové množstvo dreva ponúkané v elektronických aukciách z tohoročných približne 12 na 35 percent voľných zdrojov drevnej hmoty. Absolútne množstvo dreva ponúkané cez otvorené aj uzatvorené aukcie sa bude po skončení platnosti dlhodobých zmlúv postupne zvyšovať.

“Chceme zaviesť pravidlá, ktoré by zabezpečili najvýznamnejším odberateľom istotu dodávok dreva a podniku zároveň spravodlivé ceny dreva vygenerované trhom,” povedal generálny riaditeľ Lesov SR Igor Vizslai. Doplnil, že nový systém obchodu sa nedotkne súčasne platných zmlúv, ktoré LESY SR budú až do vypršania ich platnosti dôsledne plniť.

Podnik postupne odovzdávaním neštátnych lesov reštituentom stráca trhový podiel na obchode s drevom v prospech neštátnych organizácií. V súčasnosti do-

dávajú LESY SR okolo 47 percent všetkého dreva na Slovensku a vzhľadom na približne o pätinu nižšie plánované objemy ťažby a pokračujúce reštitúcie, bude trhový podiel Lesov SR naďalej klesať. V tejto situácii a aj vzhľadom na stále rastúci dopyt po dreve, nie je možné uspokojiť všetkých odberateľov.

LESY SR pri príprave koncepcie obchodu vychádzali z údajov z roku 2010, kde takmer 80 % predaného dreva odobralo necelých osem percent zákazníkov. Podnik preto podľa stanovených kritérií určí skupinu spracovateľov zaradených do uzatvorených aukcií, ktorí budú mať garantované dodávky podľa objemu dreva odobratého v minulom období. Ceny tohto dreva budú stanovované na základe modelu výpočtu a ovplyvnia ich okrem platného cenníka za uplynulý štvrtrok aj výsledky otvorených a uzatvorených aukcií či cenová hladina v Česku a Rakúsku. Zoznam strategických odberateľov sa bude pravidelne ročne aktualizovať podľa platobnej disciplíny a úspešnosti v otvorených elektronických aukciách.

Odberatelia, ktorí sa nedostanú na zoznam strategických partnerov, majú naďalej možnosť získať drevo od Lesov SR prostredníctvom otvorených aukcií. Na tento spôsob obchodovania LESY SR uvoľnia od 20 do 40 percent dreva vyčlenených na EAD.

Nový systém obchodu s drevom prinesie trvalo udržateľný rozvoj a stabilitu podniku, vyváženým podielom odberateľov v jednotlivých segmentoch spracovania dreva aj diverzifikáciu rizík a jeho dodržiavanie odstráni aj v minulosti časté a problematické dlhodobé obchodné zmluvy. ■

-vr-

Septembrové elektronické aukcie dreva s rekordnou cenou za smrekovú guľatinu

Septembrové elektronické aukcie dreva (EAD), v ktorých sa súťažilo o dodávky dreva na IV. štvrtrok 2011, priniesli rekordné ceny ihličnatej guľatiny III. A,B,C1. V piatich aukciách na OZ Rožňava, Žilina, Čadca a Trenčín prekročila víťazná ponuka 100 €/m³ a priemerná cena vysúťaženej ihličnatej guľatiny sa zvýšila na 93,84 €/m³ z 82,82 €/m³ v III. štvrtroku. Naopak, najnižšiu cenu 42,5 €/m³ ponúkli odberatelia na východe Slovenska za ihličnatú vláknu.

Pre posledné tri mesiace tohto roku LESY SR ponúkli do EAD výrazne nižší objem dreva, ako v minulých aukciách. Z celového ročného množstva 258.700 m³ vyčleneného na EAD odberatelia v septembri súťažili o 35.000 m³.

Elektronické aukcie dreva budú pokračovať aj v budúcom roku. Množstvá, ktoré budú ponúknuté do otvorených aukcií, zatiaľ nie sú definitívne stanovené. Okrem otvorených aukcií budú vybraní najväčší odberatelia súťažiť o drevo v uzatvorených aukciách. Zoznam týchto firiem by mal byť známy v najbližších týždňoch. ■

-vr-

Krst publikácie
Ing. Vladimír
Lukočka riaditeľ
OZ a Ing. Ľudovít
Čakajda bývalý
riaditeľ podniku

90 rokov Štátnych lesov v Topoľčiankach

V historickej časti kaštieľa v Topoľčiankach sa 14. septembra 2011 stretli lesníci Odštepného závodu Topoľčianky a iných odštepných závodov, hostia z Ministerstva pôdohospodárstva a Generálneho riaditeľstva LSR, š. p., aby si pripomenuli uplynulých 90 rokov existencie Štátnych lesov v Topoľčiankach, ktoré v roku 1921 nadviazali na dlhoročnú tradíciu lesníctva a chovu zveri v tomto regióne.

sov v Topoľčiankach. Autorom filmu aj publikácie, je dlhoročný zamestnanec odštepného závodu, Jozef Šabo. Publikáciu dubovým listami pokrstil riaditeľ odštepného závodu Vladimír Lukočka a bývalý dlhoročný riaditeľ podniku Ľudovít Čakajda. Pri tejto slávnostnej príležitosti boli udelené dvanástim bývalým aj súčasným zamestnancom pamätné listy.

Štátna lesná správa v Topoľčiankach bola vytvorená nariadením ministerstva dňa 1.3.1920, ale zoštátnenie celého majetku Habsburgovcov bolo právne potvrdené až zákonom č. 351/1921 zb., zo dňa 12.8.1921. Časť majetku bola začlenená k Štátnemu žrebčínu v Topoľčiankach a lesné pozemky boli pridelené štátnym lesom. Preto sa práve tento dátum traduje ako dátum vzniku Štátnych lesov v Topoľčiankach. Ich hlavným zameraním bolo v tomto období pestovanie lesov a ťažba dreva, ale aj poľovníctvo zamerané na chov a lov zveri vo Veľkej a Malej zvernici.

V roku 1924 sa Topoľčianky stali letným sídlom prvého československého prezidenta T. G. Masaryka. Lesná správa dostala do správy Poľovnícky zámok, ktorý spolu so zvernicami slúžil na reprezentáciu

pre hostí prezidenta a vlády. V tomto období vznikla aj tradícia diplomatických poľovačiek na diviaky, ktorá trvala do roku 1990. Po druhej svetovej vojne prešiel súčasný odštepný závod viacerými organizačnými zmenami a zriadenie samostatného podniku, s názvom Správa lesov Topoľčianky, sa uskutočnilo dňa 1.1.1956. Podnik trval so zmenami názvu do roku 1994, kedy prešiel ako Odštepný lesný závod do štruktúry Západoslovenských lesov š.p. v Bratislave. Po piatich rokoch, v roku 1999, sa stal Odštepný závod Topoľčianky súčasťou novovytvoreného štátneho podniku LESY Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici.

V súčasnosti hospodári na výmere 29 520 ha prevažne listnatého lesa. Z tejto plochy 11 867 ha zaberajú zvernice, určené na chov jelenej, danielej, muflonej, srnčej a diviacej zveri. Topoľčianske zvernice boli založené v roku 2007. Poľovníctvo vo zverniciach je zamerané najmä na chov jeleňov a muflónov so špičkovými trofejami. V roku 2010 bol ulovený jeleň, ktorého trofej získala 223,50 bodov C.I.C. a muflón, ktorého rohy boli ohodnotené na 230,00 bodov C.I.C. Ulovená zver sa

Stretnutie otvorili slávnostné fanfáry lesných rohov, v podaní kvarteta z lesníckej školy v Banskej Štiavnici. Okrem slávnostného príhovoru riaditeľa odštepného závodu, Vladimíra Lukočku, a príhovoru významných hostí, bolo milým prekvapením vystúpenie operného speváka, rodáka z Topoľčianok, sólistu opery Slovenského národného divadla v Bratislave, majstra Františka Ďuriača. Z jeho slov bolo zrejmé, že prácu lesníkov si váži a oceňuje ich dôležitosť a nezastupiteľnú úlohu v ochrane lesa a prírody. K slávnostnému priebehu osláv významne prispelo aj vystúpenie miestneho folklórneho súboru Topoľčianka. Z pásma ľudových piesní a scénok účastníkov osláv najviac zaujala najmä scéнка už z takmer zabudnutej lesníckej činnosti, lúpanie trieslovej kôry, popretkávaná starodávnymi zvykmi a humorom. Súčasťou slávnosti bolo aj premietanie videofilmu o histórii Štátnych lesov v Topoľčiankach a krst publikácie 90 rokov Štátnych le-

Pohľad na účastníkov osláv

spracováva v Zariadení na spracovanie zveriny, ktoré je vybavené najmodernejšou technológiou na výrobu vákuovaného mäsa z diviny. Pri príležitosti stého výročia založenia zvernic, v roku 2007, bola odhalená zrekonštruovaná plastika Medveďa s muflónom, od známeho sochára Alojza Stróbla. V tesnej blízkosti Poľovníckeho zámku sú umiestnené aj plastiky Zhasínajúci jeleň a Diviak so psom. Poľovnícky zámok so sochami a priľiehajúci park, boli pri tejto slávnostnej príležitosti vyhlásené za prvé Významné lesnícke miesto v rámci Slovenska.

Od roku 1958 obhospodarujú Štátne lesy v Topolčiankach Zubriu zvernicu, v ktorej sa počas jej existencie narodilo 170 zubrov. Zubria zvernica významne prispela k záchrane zubra, ako živočíšneho druhu. Z tohto dôvodu bola pri príležitosti osláv 50. výročia existencie zvernice, vyhlásená za Významné lesnícke miesto a zároveň bol pre návštevníkov otvorený náučný chodník Zubria zvernica. Odštepny závod obhospodaruje aj Škôlku okrasných drevín, ktorá sa zameriava na pestovanie okrasných ihličnatých aj listnatých drevín. Priemerná ročná zásoba voľnokorenných sadeníc a sadeníc v obaloch je 80 000 kusov. V bezprostrednom okolí topolčianskeho kaštieľa Poľovníckeho zámku sa nachádza Topolčiansky park, ktorý patrí k najvýznamnejším prírodne krajinným parkom na Slovensku. Starostlivosť o park bola už od obdobia, keď pripadol československému štátu, zverená štátnym lesom. V súčasnosti väčšinu vykonávaných prác a opatrení musí odštepny závod hrať z vlastných zdrojov. Z tohto dôvodu sa v parku vykonávajú iba najnevyhnutnejšie práce, aby sa zachovalo druhové bohatstvo drevín, technické zariadenia slúžiace návštevníkom a park si zachoval svoj jedinečný krajinný ráz. Najdôležitejšou úlohou je asanácia odumierajúcich starých stromov a likvidácia zmladenia nežiaducich krikových skupín, ktoré negatívne ovplyvňujú krajinný ráz parku.

V topolčianskom regióne má dlhoročnú tradíciu aj vinohradníctvo. Po vzniku prvej Československej republiky a ustanovením kaštieľa v Topolčiankach za letné sídlo prezidenta sa stali vína z Topolčianok nielen ozdobou prezidentovho stola, ale rýchlo si získali popularitu aj v pražských vinárňach a kaviarňach. Z tohto obdobia pochádza i ochranná známka topolčianskych vín Château Topolčianky. Na túto tradíciu nadviazali aj Štátne lesy. Odštepny závod obhospodaruje vinohrady na ploche 2,70 ha, Dopestované hrozno sa spracováva, skladuje a plní do fľaš vo vlastnej pivnici. Okrem manipulačných a pivničných priestorov je tu zriadená spoločenská miestnosť vyzdobená nástennými maľbami s vinárskou tematikou a s motívmi poľovnej zveri. Víno sa plní do fľaš s vlastnými originálnymi etiketami. ■

Jozef Šabo

Terajšia budova OZ Topolčianky

Poľovnícky zámok

Vínna pivnica

Vystúpenie folklórného súboru Topolčianka s lesníckym programom

Predsedovia Združenia závodných výborov OZ DLV sa stretli s vedením podniku

Predsedovia základných organizácií odborového zväzu drevo-lesy-voda pri Lesoch SR š. p. sa v utorok 04.10.2011 stretli s vedením podniku, ktoré ich informovalo o princípoch pripravovaných organizačných zmien na úrovni predsedov správ a lesných obvodoch. Predsedovia ZO OZ DLV ďalej boli informovaní o ekonomicko – hospodárskej situácii Lesov SR za I. polrok 2011, výhľade na najbližšie obdobie a o problémoch, ktoré v súčasnosti podnik musí riešiť.

Predsedovia ZO OZ DLV, žiadali okrem iného informácie, o koľko sa zníži počet zamestnancov po uskutočnených zmenách. Generálny riaditeľ podniku Igor Vizslai spresnil, že v súčasnosti sa zatiaľ neriešia konkrétne pracovné pozície, ale iba štruktúra podniku na najnižšej úrovni. Po realizácii zmien by mali mať lesníci lesné obvody porovnateľné rozlohou aj náročnosťou prác. Pokiaľ na niektorých odštepnych závodoch príde k zníženiu počtu zamestnancov, pôjde z veľkej časti o prirodzený odchod do dôchodku. „Organizačnej štruktúry odštepnych závodov sa reforma v tomto kroku nedotýka,“ poznamenal generálny riaditeľ.

Predsedovia ZO OZ DLV, boli informovaní o pripravovanej reforme mzdovej smernice. Výstup by mal byť v zjednodušení mzdového systému, znížení rozdielu mzdy podľa počtu odpracovaných rokov. Jednou z podmienok je, aby sa neznižovali súčasné platy. Vyšší mzdový nárast by mal nastať v mladších vekových kategóriách. ■

-vr-

Otvorenie lesníckeho kostolíka

Projekt „Kultúra – najlepšia cesta k priateľstvu“

Chladné ráno babieho leta vívalo v osade Čierny Váh vo štvrtok 29. septembra nezvyčajné množstvo ľudí. Dôvodom bola malá slávnosť – oficiálne otvorenie tunajšieho kostolíka po rekonštrukcii strechy, ktorú zrealizovali s pomocou fondov EÚ LESY SR.

Zub času vážne poškodil strechu kostolíka, cez poškodenú strechu zatekala voda. V rámci cezhraničného projektu s poľskými partnermi Lasy Panstwowe sa obnovila krytina a nosná konštrukcia strechy. Podľa stavebného projektu „Kostol – obnova národnej kultúrnej pamiatky“ sa strecha zrekonštruovala tak, aby sa zachoval charakter zastrešenia. Krytinou je drevený šindel.

OTVORENIE KOSTOLÍKA

Odštepny závod Liptovský Hrádok pripravil pri príležitosti ukončenia opravy kostolíka milé stretnutie pre všetkých zainteresovaných z Poľska aj zo Slovenska. Začalo sa slávnostnými lesnicami, nasledoval krátky kultúrny program a príhovory. Slávnostnú svätú omšu celebraval správca hybskej farnosti dôstojný pán Ľubomír Hajdučík spolu s ďalšími tromi kňazmi. Pán farár bol veľmi spokojný s veľkou účasťou ľudí na tejto svätej omši, niekedy tam slúžil omšu pre päť ľudí. František Bizub, autor knižky „Lesnícky cintorín na Čiernom Váhu“, zaujímavou porozprávou o svojom vzťahu k tomuto miestu. V interiéri kostolíka bola otvorená výstava lesných fotografií slovenských aj poľských fotografov. Vernisáž sprevádzali tóny piesní šumiackeho folkloristu Mikuláša Gigaca. Potom sa všetci pritom-

ní presunuli von na pripravené občerstvenie a neformálnu diskusiu či zábavu.

PROJEKT

Cieľmi projektu **Kultúra najlepšia cesta k priateľstvu** je zachovanie kultúrneho dedičstva. V našom prípade to bola rekonštrukcia strechy kostolíka, spropagovanie významného lesníckeho miesta a výmena skúseností medzi poľskými a slovenskými lesníkmi. O projekt požiadali Lesy Slovenskej republiky, OZ Liptovský Hrádok. Projekt je financovaný hlavne z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013“, 80% nákladov pochádza z Európskej únie, 15% je zo štátneho rozpočtu a 5% sa podieľajú LESY SR. Projekt je v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja a prispieva k uchovaniu regionálnych tradícií.

Treba poďakovať pani Ing. Kataríne Chválovej z OZ Liptovský Hrádok, ktorá pracuje na realizácii tohto projektu.

ČIERNY VÁH

Čierny Váh je časť obce Kráľova Lehota neďaleko Liptovského Hrádku. V jej bezprostrednej blízkosti je vybudovaná dolná nádrž prečerpávacej vodnej elek-

trárne Čierny Váh, horná nádrž je na neďalekom kopci.

Osada Čierny Váh vznikla prvej polovici 18. storočia v kráľovských lesoch na Liptove. Jej život a dejiny určovalo lesníctvo a ťažba dreva. Dnes tu už ľudia nebývajú, kostolík s cintorínom a zvonica zostal. Na skalnom výbežku stála pôvodne drevená kaplnka, od 19. storočia tam stojí kamenný Rímsko-katolícky kostol Svätej Trojice postavený v klasicistickom slohu. Neďaleko neho je drevená zvonica so zvláštnymi jednoručičkovými hodinami. V okolitom cintoríne spia svoj večný sen lesní robotníci aj významné lesnícke osobnosti. Kostol s areálom cintorína a so zvonicom je od roku 1990 národnou kultúrnou pamiatkou. Oprávňuje ho k tomu jeho významná historická a umelecká hodnota. Z tohto dôvodu pracovníci š. p. LESY SR zaradili v roku 2007 lesnícky cintorín a osadu Čierny Váh medzi Významné lesnícke miesta.

Kostolík je pekne opravený a jeho jednoduchosť a krása budú ďalších mnoho rokov slúžiť a pripomínať význam tohto jedinečného miesta. ■

Ivan Hanula, LDM Zvolen, foto: autor

Ženy – lesníčky v Uličí

Tohtoročné, už 13. stretnutie žien – lesníčiek organizovaných v klube žien pri Slovenskej lesníckej komore sa konalo v dňoch 25.8.- 28.8.2011 v Uličí.

Na toto stretnutie, ktoré bolo na „začiatku“ (alebo na „konci“?) Slovenska sme sa mimoriadne tešili, lebo všeobecne na východnom Slovensku sa stretávame pomerne málo. Stretnutie sa nám podarilo zorganizovať vďaka priateľským kontaktom v tomto kúte Slovenska. Celý program stretnutia nám pripravil vedúci Lesnej správy Uličí Marián Čabin. Keďže organizačne patrí Lesná správa Uličí do Lesopolnohospodárskeho majetku Ulič, štátny podnik, ťažiskovo sme sa venovali práve tomuto podniku. V piatok ráno sme si pri nástupe do Avie, ktorá nás viezla do terénu, trochu pripomenuli známy film Nevera po slovensky. Takýto rozvoz pracovníkov do lesa nezabudnuteľnou modrou aviou si pamätajú mnohé z nás. Najprv sme trochu „ilegálne“ prešli zelenú ukrajinsko-slovenskú

hranicu. Potom sme sa vyviezli na krásnu vyhlídku na Nastaze, odkiaľ za veľmi dobrých poveternostných podmienok vidieť až Tatry. Počas jazdy na vyhlídku sme sa zastavili v obnovovaných porastoch s ukážkami prirodzeného zmladenia. Ďalšou našou zastávkou bolo ústredie štátneho podniku v Uličí. Tam nás privítal zástupca vedenia pán Hrabovčín. Informoval nás o vzniku a celej histórii tohto podniku, ktorý v roku 2007 oslávil 60. výročie. Po krátkej prezentácii nasledoval blok otázok a odpovedí. A keďže my ženy sme zvedavé, bolo ich naozaj dosť. Vzhľadom k tomu, že sme boli na lesopolnohospodárskom majetku, nemohli sme vynechať obhlídku chovu dobytku. Nevšedným spestrením pre nás bolo občerstvenie neodstredeným kravským mliekom s obedného dojenja. Sobota bola zame-

raná na miestne turistické a kultúrne objekty. Najprv nenáročná a príjemná vychádzka po náučnom chodníku s názvom Mergancov kameň s hľadaním takzvaných marmarošských diamantov. Potom obhládka dreveného kostolíka v Uličskom Krivom a návšteva Informačného centra NP Poloniny v Novej Sedlici. Zaujímavosťou tejto lokality je lúka, na ktorej je drevená socha „Medovej Baby“. Bola to žena lesníka, ktorá sa venovala chovu včielstiev. A o tom, že sú tam včely ešte aj teraz, sa presvedčila jedna z nás, ktorú včela pichla. Poslednou zaujímavosťou bola obhládka miniatúr drevených kostolíkov, ktorá sa nachádza priamo v obci Ulič pre kultúrnym domom. No a večer už na nás čakala miestna kulinárska špecialita - tatarčené pirohy.

Vďaka dobrým organizačným schopnostiam Mariána Čabina sme i napriek krátkosti času videli skoro všetko, čo sa v danej oblasti vidieť dalo. Hospodárenie v lese, hospodárenie na poli, chov dobytku, kultúrne pamiatky i miestne atrakcie. No a na záver nesmiem zabudnúť ešte na jednu vec. Vlastne nesmiem zabudnúť hneď na samý začiatok stretnutie, ktorý bol vďaka miestnej hudobnej skupine „Pajtáši“ úžasný – príjemný, veselý a správne miestny. Ich hudba a pesničky nás po dlhej ceste na východ správne naštartovali na úžasných dva dni, ktoré boli pred nami.

Takže na záver sa chcem poďakovať predovšetkým Ing. Mariánovi Čabinovi za perfektný program, výbornú organizáciu, úžasnú priateľskú atmosféru a za to, že sa nám venoval od štvrtka večera do nedeľe obeda. A samozrejme ďakujem aj Vám všetkým, ktorí ste prišli. A to nie len „lesným žienkam“, ale aj manželom a deťom, ktorí ich sprevádzali. Dúfam, že sa aj im naše „lesnícke“ stretnutie páčilo. Dovidenia o rok na 14. Stretnutí žien lesníčiek. Pridte sa pozrieť aj Vy, ktoré ste ešte neboli. Aj v tomto roku boli na stretnutí nové členky (Ing. Selecká, Ing. Tóthová, Ing. Mižáková, Ing. Sirková). Dúfam, že o rok prídu znova. ■

Mária Biesová

>> (pokračovanie zo str. 3)

Ing. ZDENKA HUĎECOVÁ,
čestná predsedníčka Klubu žien pri Slovenskej lesníckej komore, t.č. dôchodkyňa (bývalá zamestnankyňa LESOPROJEKT-u), v súčasnosti vykonáva odborného lesného hospodára pre súkromný subjekt

Som jednou z iniciátoriek takejto formy stretnutí, ktorú sme „odkukali“ ešte v roku 1996 od nemeckých lesníčok. Od roku 1999 sa stretávame každý rok, navzájom sa informujeme o podujatiach, ktoré organizujeme s nemeckými a teraz už aj s rakúskymi lesníčkami. Na stretnutia chodím veľmi rada, nevynechala som doteraz ani jedno stretnutie, najmä preto že: z odbornej zvedavosti, spoznávanie nových území, kvalifikovaný sprievod kolegov lesníkov, ale i lesníčok, výmena poznatkov a skúseností medzi nami lesníčkami počas, ale i po stretnutiach. Keďže od roku 2000 pracujem aj ako odborný lesný hospodár (OLH) u neštátnych lesníckych subjektov na živnosť, tieto organizované stretnutia sú pre mňa aj príležitosťou spojiť príjemné s užitočným.

Ing. JAROSLAVA VANYOVÁ,
prevádzkový technik Lesné hospodárstvo Inovec, s.r.o. so sídlom v Selci

... spoznávanie nových krajov, lesov, nových ľudí, výmena lesníckych skúseností a skrátka príjemné stretnutie s príjemnými ľuďmi...

Ing. BERTA STAŠKOVÁ,
firma LESSY s.r.o.

Tieto stretnutia sú pre mňa možnosťou výmeny poznatkov, zdrojov informácií, podnetov pre ďalšiu činnosť a aktivity. To ako prvé. A ako druhé samozrejme spoznávanie nových ľudí z odboru, nových kútov Slovenska. A v (ne)poslednom rade ten úžasný RELAXXX :-).

Ing. MÁRIA BIESOVÁ,
oblastná kontrolórka LESY SR, š.p. - GR Banská Bystrica, predsedníčka Klubu žien

pri Slovenskej lesníckej komore

Na stretnutie chodievam preto, lebo sú to pre mňa príjemné chvíle strávené v kruhu „lesných žienok“. Stretnutia sú organizované tak, že veľakrát navštívime miesta, na ktoré by som sa za iných okolností nedostala. Program je vždy bohatý ako odborne, tak aj kultúrne. Dúfam, že nám táto akcia ešte nejaký rôčik vydrží.

Ing. DIANA STARINSKÁ,
technik LS Široké - OZ Prešov

Môžete si ísť vychutnať chvíle do najdrahšej destinácie s vierou, že to bude vaša najkrajšia krása ale ... Ale, ak to nebude s tými správnymi ľuďmi ani najvyčytenejšia destinácia vám krásu nedá. Na stretnutiach žien lesníčiek je to o ľudovčenstve ľudí, o krásnej destinácii - Slovensku a to všetko v zelenom :-), preto tam rada chodievam.

„Dych lesa“

Útulné prostredie Hontiansko - novohradskej knižnice, vôňa ihličia, zvuk flaut a poézia. Aj v tomto duchu sa nieslo odovzdávanie 1. ceny v súťaži o „Naj lesnú knihu“ organizovanej v rámci projektu Les ukrytý v knihe pri príležitosti Medzinárodného roku lesov 2011.

23. septembra 2011 privítala pani Danka Šagiová na pôde Hontiansko - novohradskej knižnice A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši žiakov ZŠ J. A. Komenského 4, primátora mesta Veľký Krtíš, zástupcov š.p. LESY SR a Národného lesníckeho centra. Obzvlášť pozdravila výherkyňu súťaže Natáliu Matejovovú, ktorá prišla v sprievode svojej matky. Po príhovore a stručnom predstavení projektu Les ukrytý v knihe, nasledovalo samotné odovzdanie ceny. Hlavnú cenu – víkendový pobyt na chate pre celú rodinu odovzdal generálny riaditeľ š.p. LESY SR Igor Vizslai. Celý program spestrili žiačky Základnej umeleckej školy prednesom prózy a hrou na flauty.

Na záver si prítomní mohli pozrieť spolu s ďalšími knihami aj odmenenú knihu mladej autorky – Dych lesa. Pre žiakov bol pripravený krátky program lesnej pedagogiky. ■

Dana Loyová, NLC Zvolen

Jursky park v „Raji“

Ani začiatok októbra sa neodzradil na znížení návštevnosti krásnych zákutí Slovenského raja. Parkovisko pri Podsadku bolo zaplnené takmer do jedného miesta turistami z Česka, Maďarska, Poľska, ale napriek tomu najviac bolo Slovákov. Dlhodobou slnečnou a suchou počasie sa odzradilo na vodnatosti potôčika pretekajúceho roklinou. Roklina Suchá Belá bola takmer doslova suchá.

Napriek tomu pri prechode roklinou ležiacou neďaleko Hrabušíc si pripadáte ako jurskom parku. Suchá Belá je jednou z najromantickejších tiesňav Slovenského raja. Vyznačuje sa bizarnými vodopádmi, skalnými oknami, prahmi a perejami.

Názov rokliny súvisí s javom, keď voda sa na určitom úseku stráca a v nižších polohách sa opäť objavuje. Malý prietok vody v rokline umožnil túru väč-

šinou korytom potoka. Bočné rebríky a lávky zostali nevyužitú.

Z prírodných krás sú tu najznámejšie takzvané Misové vodopády so sústavou prírodných výtvorov takzvaných obrích hrncov. Najatraktívnejší je Okienkový vodopád, ktorého voda vyteká skalným oknom a ďalej padá po skalnej stene.

Výstup na 959 m vysoký kopec Suchá Belá touto roklinou nie je pre málo odvážnych turistov, ale nie je ani veľmi náročný, snáď na poslednom úseku pred vrcholom, kedy treba prejsť klasickým lesom. Počas výstupu sme natrafili na aj na niekoľko odvážnych detúreniek, ktorým nerobil problém výstup po kolmých a vysokých kovových rebríkoch. ■

Stanislav Géci
snímky autor

Lesnícka historická legislatíva

Viliam STOCKMANN

Lesnícka legislatíva prešla rovnakým odbornospoločenským vývojom ako iné odvetvia našej spoločnosti. Mať dobrý lesný zákon bolo cieľom každej politickej formácie na našom území, pretože len taký zákon zaručoval finančnú kompenzáciu a primeraný zisk nielen za ťažkú prácu najmä v ťažobnej činnosti, ale predovšetkým na zabezpečenie trvalo udržateľnej drevnej produkcie a ostatných lesných požitkov.

Keď si nalistujeme lesnícku históriu, jadro nariadení každého ako-tak osvieteného panovníka v lesnom hospodárstve spočívalo v zabezpečení lesa pred ničením, pastvou, krádežami a zabezpečenie obnovy lesných porastov. V neskorších rokoch už nestačilo ani toto a pridružili sa k nim úpravnicke, zariadenie postupy.

Ak vynecháme jednotlivé územne obmedzené nariadenia zemepánov a majiteľov lesa, výnosy na ochranu poľovnej zveri, donačné listiny Belu IV (1250,1256) a ďalších panovníkov, dostávame sa k tzv. **zákoníku Tripartitum**. Tento zákoník vydal Werbóczy v roku 1514 a pojednáva aj o ochrane lesov pred poškodzovaním pastiermi, lesnými priestupkami a pod. Radíme ho k najstarším a základným lesníckym normám v Uhorsku.

Ferdinand I. Habsburský sa stáva prvým panovníkom, ktorý systematicky viacerými úpravami a nariadeniami zabezpečuje ochranu lesa pred ničením a pasením. Okrem iných nariadení jedným z najdôležitejších sa stáva **Úprava banskobystričským lesným úradníkom komorného panstva** v roku 1564, v ktorej nariaďuje ochranu komorských lesov. Obsah úpravy pozostával z 22 bodov.

Ďalším panovníkom, ktorý pozitívne zasiahol do hornouhorských lesov v ťažení proti lesnému pastierstvu bol Maximilián II. Habsburský. Jeho **Lesný poriadok Constitutio Maximiliana** z roku 1565 je našou prvou ucelenou lesníckou normou. Lesný poriadok pozostával z 30 bodov, pojednáva o všetkých lesných prácach i účtovníctvu.

Medzitým vzniklo množstvo ďalších rozsiahlejších či stručnejších nariadení panovníkov, ktorých obsahom bola ochrana a hospodárenie v lesoch. Spomenúť treba **zákonný článok 94 Uhorského snemu z roku 1715**, ktorý pojednával o lesných priestupkoch, krádežoch a škodách.

Na scénu prichádza osvietená panovníčka Mária Terézia, ktorá sa stala známou vydaním množstva úprav a nariadení týkajúcich sa lesného obhospodarovania a ochrany lesa. Najznámejší z nich sa stal **Tereziánsky lesný poriadok z roku 1769**, u nás známy zo západoslovenského nárečia ako „**Porádek hor, aneb Lesův Zachovánj**“. Tento v 55 bodoch sleduje poriadok v ťažbe podľa postupných rúbanísk, ustálenie spôsobov pestovania nových lesov a zabezpečenie trvalého úžitku z nich. Mal ďalekosiahly účinok na formovanie ďalšej lesnej legislatívy i lesného hospodárenia.

V roku 1791 Uhorský snem vydáva dôležitú lesnú právnu normu – **zákonný článok 57 o zamedzení pustošenia lesov**. Priamo nadväzoval na Tereziánsky lesný poriadok.

Vo vývoji ďalšej lesníckej legislatívy malo veľký nepriamy vplyv založenie **lesníckeho vysokého školstva v Banskej Štiavnici v roku 1807**, pretože formovalo ďalšie lesnícke kroky a počiny v tomto smere aj v Uhorskom sneme.

Ešte v tomto roku vyšli ďalšie zákonné články – čl. č.20 Uhorského snemu o **zalesnení území s pohyblivými pieskami** a čl. č. 21 o **zachovaní lesov**. Tento zákon upravoval právne pokračovania pri lesoch, užívaných spoločne.

V roku 1848 došlo k pokusu o vypracovanie lesného zákona **zákonným článkom č.10**. Bolo načrtnuté vypracovanie úplného lesného zákona, ale k jeho schváleniu nedošlo pre vzniknutú revolúciu. Cisárskym patentom zo dňa 24.6.1857 č. 121 rakúskeho zákonníka, s platnosťou od 1.1.1858, rozšíril sa na územie Uhorska rakúsky lesný zákon z roku 1852, ktorý tu platil až do roku 1867. Od tohto roku vstúpil do platnosti opäť uhorský lesný zákon z roku 1807, článok 21. Bolo to však len provizórium a začali sa prípravy na spracovanie nového lesného zákona.

Až po Rakúsko – Uhorskom vyrovaní t.j. vzniku dualizmu sa podarilo vydať v roku **1879 ako zák. článok 31 Uhorského snemu prvý komplexný, takmer dokonalý lesný zákon v Uhorsku**. Niektoré ustanovenia tohto zákona platili u nás až do roku 1960.

Lesný zákon sa skladal zo 6 častí, obsahujúce 207 paragrafov. Vztahuje sa na lesy, ktoré sú majetkom štátu, miest, žúp, krajiny, okresov, obcí, cirkevných korporácií a cirkevných osôb, a komposesorátnych lesov. Prináša nové ustanovenia lesného zákona, ktorý stanovil už kategóriu „ochranné lesy“, ktoré sa vymedzujú z hľadisk ochrany prírody, pôdy a lesa. Tento zákon povzniesol dôležitosť a význam lesov na taký stupeň na akom nikdy doteraz nebol. Nariaďuje povinnosť hospodáriť podľa sústavných hospodárskych plánov i lehotách stanovených na vypracovanie lesohospodárskych plánov. Stanovuje lesopestebné povinnosti. Predpisuje povinnosti lesopolícajnej vrchnosti, ktorou bol administratívny výbor župy. Hovorí o priestupkoch, ktorých sa dopúšťajú majitelia lesov vo svojom lese i jednotlivci v cudzom lese. Veľká pozornosť sa venuje aj doprave dreva po súši i po vode.

Karol Tagányi v Pešti vydal v roku 1896 **„Uhorské lesnícke listiny“**, ktoré zozbieral od 13. do 19. storočia. Je to špeciálna zbierka lesníckych historických dokumentov pre územie Uhorska. Medzi nimi je mnoho rôznych legislatívnych dokumentov. V rámci tejto Tagányiho zbierky sú veľmi cenné a zaujímavé listiny, vzťahujúce sa na lesnícky vývoj aj v hornom Uhorsku. Tagányi v troch zväzkoch uverejnil 772 listín, z ktorých 325 sa vzťahuje na územie Slovenska.

Úpravu spoločne spravovaných lesov rieši **zákonný článok č.19/1898**, kde ide o úpravu spravovania spoločne užívaných lesov a holín, ktoré sú spravované nerozdielnym vlastníctvom komposesorátov a bývalých urbarralistov.

Ministerstvo školstva a osvetly a Ministerstvo orby vydalo nariadenie **č. 26 120/1906** o ustanovení **Dňa vtákov a stromov**, povinných na ľudových školách.

Maximilián II

Ministerstvo orby, výnosom č. **127.663 I.B.1.1913** vyhlásilo v zmysle Kaánovho plánu za prírodné rezervácie **Dobročský prales – Gerauka, Badínsky prales – Kulisovo a prales Plachta** v obvode Lesnej správy Krám, ktorý ale upadol do zabudnutia. Dobročský a Badínsky prales sú dnes národnými prírodnými rezerváciami.

V období 1.svetovej vojny nastala všeobecná strata autority zákonov aj ich postihov pri ich nerešpektovaní a tak po vzniku Prvej Československej republiky, hneď po politickom prevrate, proti neúmernému rúbaniu lesov muselo zakročiť Národné zhromaždenie tým, že ešte v roku 1918 vydalo zákon **č. 82/1918 o Dočasnej ochrane lesov**. Tento sa snaží rozšíriť snahu na zachovanie lesných porastov čo do plochy najmä tým, že zakazuje znížiť dobu obmýtnu. Týmto zákonom sa okrem iného obnovila platnosť predpisov lesného zákona z roku 1879. Nové spoločenské zriadenie a spoločnosť však nereagovalo primerane na ustanovenia tohto lesného zákona. A tak bol vydaný **druhý zákon o Dočasnej ochrane lesov č. 37 v roku 1928**. Tento okrem iného zaviedol viazanosť ťažby čo do hmoty, t.j. usiluje o zachovanie kvantity drevnej zásoby.

Lesné hospodárstvo Prvej Československej republiky na Slovensku takto aplikovalo **zák. článok 31 Uhorského snemu z roku 1879** novelizovaný o uvedené zákony č.82/1918 a č. 37/1928 o Dočasnej ochrane lesov. Po vojnová situácia na Slovensku sa legislatívne čiastočne upravila v roku 1948 prijatím **zákona č. 206 Zb.** o zalesňovaní, zriaďovaní lesných ochranných pásov a zakladaní rybníkov. Z progresívnych ustanovení tohto zákona treba spomenúť najmä povinnosť zakladať a obnovovať lesné porasty stanovištné vhodnými drevinami. A **podstatne** sa situácia zmenila až rokom **1960 vydaním nového lesného zákona** – ale to je už iná kapitola v histórii slovenskej lesníckej legislatívy. ■

Milan môžeš pootvoriť trošku „spomienkovú knihu“ tvojho života a priblížiť našim čitateľom niečo z jej stránok ?

Pochádzam z malej dedinky Skubín, ktorá je dnes už súčasťou Banskej Bystrice. Môj vzťah k prírode sa formoval v ranom detstve. Spolu s kamarátmi sme trávili väčšinu voľného času v prírode. Bola nám veľmi blízka, veď hneď za humnami sa otvárali lúky a les. Objavovali sme jej rôznorodosť. Zaujímala nás hlavne fauna a niektoré živočíchy sme sa pokúšali chovať aj doma. Na dvore býval sused poľovník a tiež nemalou mierou prispel k mojej orientácii, ktorá ma drží až po dnes. Po absolvovaní základnej školy ma čakal rok Učňovskej lesníckej školy a ďalej štúdium na Lesníckej technickej škole v Banskej Štiavnici, kde som v roku 1966 maturoval.

Ako spomínaš na svoje začiatky v lesníctve?

Po škole začala moja profesionálna dráha lesníka na LZ Banská Bystrica - Polesie Dolný Harmanec. Po ukončení vojenskej služby to bola funkcia lesníka u toho istého LZ na Polesí Motyčky v Starohorskej doline. Dochádzka bola komplikovaná a tak ma po troch rokoch, na vlastnú žiadosť, preložili na Polesie v Tajove. Po vytvorení LS v Tajove to bola funkcia technika pre ťažbovú činnosť, ktorú som vykonával skoro až do dôchodku. LS obhospodarovala celú Tajovskú dolinu vrátane Španej Doliny. Po reorganizačných zmenách patrila pod nás aj LS Badín. Nakoniec bola vytvorená jedna veľká LS so sídlom na Starých Horách. Krátko pred dôchodkom som pracoval ako OLH na LO Vlkánová na pravej strane Hrona. Funkciu OLH vykonávam aj naďalej, pre neštátne subjekty, Urbársku spoločnosť a Poľnohospodárske družstvo v Podlaviciach.

Vráťme sa ešte na Motyčky. Niektorí starší kolegovia tvrdili, že pracovné zaradenie na toto Polesie „bolo za tresť“ ?

Nemôžem to potvrdiť. Je pravda, že pracovné podmienky tam neboli ľahké. Strmé terény sme museli zdolávať väčšinou pešo. Pre mňa, ako mladého výšportovaného lesníka to nebol problém a prekážky som vedel vždy prekonať. Na druhej strane príroda v okolí Motyčiek a Donovalov bola krásna a poskytovala možnosť poľovníckeho využitia v atraktívnom režimom revíri.

Spomínaš športové aktivity. Ktorému druhu športu si sa venoval?

Ešte počas štúdia na strednej škole ma zaujímali loptové hry basketbal, volejbal a hlavne futbal, ktorému som sa venoval aj ako hráč v našej oblastnej súťaži.

A čo poľovníctvo ?

Pri výkone povolania lesníka poľovníctvo patrilo do mojej pracovnej náplne. Neskoršie v roku 1970 som sa stal členom SPZ a tiež členom PZ Podlavice, kde vykonávam viac ako tridsať rokov funkciu poľovníckeho hospodára. Od roku 1990 do 2010 to bola funkcia predsedu Poľovníckej a hodnotiteľskej komisie pri OKO SPZ Banská Bystrica. Pracoval som ako prednášateľ a skúšobný komisár pre skúšky z poľovníctva.

Chrobák v hlave, alebo entomológia môj koníček

Milan LONGAUER

Sedím v podkrovnej izbe a nahrávam zaujímavý rozhovor. Predomnou sedí človek, ktorého celý život napĺňala práca v lesníctve a vrúcny vzťah k prírode. Ba ani dnes, v roku jeho 65. narodenín, nezaháľa, stále pracuje ako OLH pre neštátne subjekty. Vek mu postriebril vlasy, ale lesnícka duša zostala mladá. Dnes vám predstavíme emeritného lesníka Milana Necpála.

Entomológ Milan Necpál

Takto má vyzerat' entomologická zbierka

Tvojom špeciálnym koníčkom je však entomológia ?

Entomológii sa venujem od študentských čias a zostalo mi to na celý život. Je to koníček, ktorý vyžaduje veľa trpezlivosti a času. Nakoniec ani entomologické pomôcky nie sú najlacnejšie. Špeciálna škatule a špendlíky sa nedajú zohnať v bežnom obchode. Ak chcem trochu podrobnejšie vniknúť do problematiky, potrebujem naštudovať množstvo odbornej literatúry. „Môžem potvrdiť, že je tomu tak“. Milanova knižnica obsahuje knihy, presne zoradenej odbornej literatúry, z oblasti lesníctva, poľovníctva a entomológie. Pracovníci nejednej odbornej knižnice mu môžu závidieť. „Pri zbere chrobákov sa venujem hlavne druhom z oblasti Tajovskej doliny. V mojej zbierke sa ich nachádza asi 5000 kusov. Zaujímajú ma všetky čeľade, ktoré sa u nás vyskytujú. Z jednotlivých druhov zbieram viaceré kusy aby som poznal všetky veľkostné a farebné mutácie. V súčasnom období sa už niektoré druhy u nás nevyskytujú. V dôsledku globálneho otepľovania iné zase pribudli. Môžem uviesť napríklad modlivku, ktorú nájdete teraz aj v tejto lokalite“ dodáva Milan.

Prezeráme chronologicky uložené entomologické škatule, so vzorom uloženými chrobákmi, a otázka znie či sa mu ešte netrasú ruky.

„Zatiaľ nie“ a ako dôkaz napráva tenkým špendlíkom malého chrobáčka, ktorý sa vplyvom manipulácie potočil. Pri práci so zo-

zbieraným materiálom treba byť veľmi opatrný. Aby mala zbierka nielen svoju výpovednú, ale aj vedeckú hodnotu je potrebné jednotlivé exponáty vypreparovať tak, aby vyzerali ako v prírode. To znamená úprava nôh, krídel a ostatných častí tela. Len tykadlá sa dávajú pozdĺž tela aby sa nepolámali a nezaberali veľa miesta v entomologickej škatuli. Úplnosť zbierky vyžaduje zabezpečiť každého chrobáka lokálnym štítkom ktorý obsahuje na lícnej časti údaje o krajine, lokalite výskytu a na rubovej strane meno zberateľa a dátum. Pod ním je ešte determinatívny s latinským názvom. Keď je zbierka takto vyhotovená môže slúžiť aj na vedecké účely. Moju zbierku rozširujem hlavne o vlastné zbery, ale mnoho exponátov získam aj od kolegov a detí z miestnej základnej školy a našej obce.

Na záver prezradím na Milana, že získané poznatky si nenecháva len pre seba. Rád sa s nimi podeliť hlavne s deťmi v Základnej škole v Podlaviciach, alebo v Základnej škole pri Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici.

Ďakujem za rozhovor a prajem veľa zaujímavých exponátov do zbierky. ■

Prvý ulovený diviak 1974

Na suchých šumavských smrekoch pri turistických chodníkoch ochranári simulujú zlomy stromov

Porovnať opatrenia v ochrane lesa medzi LESMI SR, LESMI ČR a NP Šumava sme mohli na základe zahraničnej pracovnej cesty do NP Šumava. V obci Kvilda, kde sme sa stretli s pracovníkmi Lesného závodu Boubín, sme si potvrdili, že aj keď vykonáme všetky potrebné opatrenia na zabránenie šírenia podkôrneho hmyzu od spracovania kalamity, po nasadenie lapačov, lapákov, nedokážeme ochrániť vlastné územie, ak zo susediacich porastov a území, ktoré sú v režime bezzásahovosti, sa nekontrolované šíri podkôrný hmyz do okolia. Prípadne územie nemusí byť vyslovene bezzásahové, stačí, ak sa v ňom nevykonávajú ochranné a obranné opatrenia na zabránenie šírenia podkôrneho hmyzu do okolia z iných dôvodov (neudelené súhlasy a výnimky zo strany OŠS, nečinnosť iných vlastníkov). V takomto prípade je nutné ochranné opatrenia vykonávať oveľa dlhšie a mnohonásobne sa tak zvyšujú náklady na ochranu lesa. Najviac ohrozenými lokalitami v rámci LSR, š.p. B. Bystrica sú Nízke Tatry, Kysuce a Orava.

Veterná kalamita po orkáne Kirill z januára 2007 bola na území LZ Boubín do dvoch rokov spracovaná. Následne od roku 2009 bojujú len s podkôrníkovou kalamitou. Príčinou sú priamo hraničiacce bezzásahové zóny NP Šumava. Tam sa ležiace kalamitné drevo stalo liahňou podkôrneho hmyzu. Pri celkovom ročnom objeme ťažby 29 000 m³ na poľesi Zátón je ročne nasadených až 12 000 m³ lapákov. Všetky sa stihnú podľa pracovníkov poľesia odvieť, menej je použitých otrávených lapákov. Lapáky na stojato nepoužívajú.

Z tohto príkladu je vidno, že len pri kombinácii kompletného spracovania kalamity a nasadenia lapákov, je možné dosiahnuť skutočnú elimináciu následne hroziacej kalamity z premnoženého podkôrneho hmyzu. Nasadenie lapačov

služi v tomto prípade len ako monitoring intenzity premnoženia.

Pri stretnutí s pracovníkmi NP Šumava v teréne sme zistili rozdiely v prístupe v ochrane lesa pod terajším vedením a predchádzajúcim. Tento prístup sa obrátil z pasívnej na aktívnu ochranu. Z nášho pohľadu však ide o neefektívne vynaloženie obrovských finančných prostriedkov v najrizikovejších oblastiach NP a jeho ochranných pásmach. Ide hlavne o „obdivuhodné“ opatrenia simulujúce zlomy stromov popri turistických chodníkoch (ochrana turistov), kedy sa vo výške od 3 do 5 metrov strom spílí a v mieste spílenia sa motorovou pílou nasimuluje zlom ako pri veternej smršti. Spílená časť ostáva na mieste v poraste. Podľa „ochranárov“ to takto vyzerá prirodzenejšie. Ďalšie z nákladných opatrení je odkôrňovanie na stojato. Odkôrnenie jedného stromu na stojato stojí od 2 do 4 tisíc českých korún. Ďalšie nákladné opatrenie sú množstvá oplotkov v rozmere zhruba 2x2 m v ktorých sa mala chrániť cieľová drevina, no často v nich nebolo nič alebo len jarabina. To všetko sú opatrenia, ktoré sú proti samotnej efektívnosti neprimerane nákladné. Na okraj už len spomeniem množstvo drevnej hmoty ponechanej (ležiacej) v porastoch, ktorá mohla priniesť aspoň časť peňazí do ďalšej starostlivosti o les.

Z klasických opatrení dominujú lapače, kontrolované v týždenných intervaloch, zabezpečujúce podrobný prehľad rojenia v závislosti od počasia a nadmorskej výšky. Ďalej sú to obrovské počty TriNetov (otrávené siete na trojnožkách) s podobným účinkom ako lapače. Sú síce oveľa drahšie, no je možné ich opakovane použiť viac sezón. Toto je druhá sezóna ich nasadenia v podmienkach NP Šumava a len prax ukáže, koľko rokov budú účinné. V našich podmienkach LESOV SR sme tieto siete nasadili prvýkrát a zatiaľ máme

podobné skúsenosti ako kolegovia z ČR. Biologickú ochranu použitím prípravku BoVeril realizovali v NP Šumava za posledné roky spôsobmi tekutého a práškoveho postreku porastov. Na základe nízkej efektivity a účinnosti tento rok biologickú ochranu nevyužívajú a ani v budúcnosti ju neplánujú. Iný spôsob použitia BoVerilu nepoužili. Na porovnanie s LESMI SR, kde spôsoby použitia BoVerilu sú úplne rozdielne, je možné konštatovať, že jeho použitie v lapačoch (upravených) a ošetrenie lapákov je účinnejšia metóda nasadenia BoVerilu, ako postrek porastov kvapalnou alebo práškovou formou prípravku. Preto LESY SR s použitím biologického prípravku BoVeril počítajú v integrovanej ochrane lesa aj do ďalších rokov.

Potvrdil sa fakt, že jedine včasné spracovanie kalamity je najúčinnější a zároveň preventívny spôsob boja proti premnoženiu podkôrneho hmyzu do okolia. Veterné a hlavne následné lykožrúťové kalamity sú v našich podmienkach za posledných osem rokov najväčším problémom smrekových porastov. ■

Ivan Špilda

Pri prechode na výberkové hospodárenie je najhorší začiatok

Vlastimil REZEK

Výberkové obhospodarovanie lesa prináša stále zelené a zdravšie porasty, znižuje možné následky veterných kalamít a podľa dlhodobých pozorovaní prináša aj úspory najmä pestovných nákladov. Vyžaduje si však v začiatkoch viac práce od lesníkov.

Ako vyzerá výberkové hospodárenie v už „zabehnutých“ porastoch Smolníckej Huty v okrese Gelnica, si prišlo 28. septembra pozrieť viac ako 60 lesníkov a zástupcov štátnej správy. Akcia bola organizovaná v rámci Medzinárodného roka lesov pôvodne ako media trip, no pre zástupcov tlače nebola téma zrejme dostatočne exkluzívna. Po skúsenostiach z Malaciek, kam v máji neprišlo novinárov ani hrozba zasypania Bratislavy viatymi pieskami, sa niet čo čudovať.

Ešte pred tým, ako sa účastníci akcie v dvoch skupinkách vybrali do porastov, udelil generálny riaditeľ Lesov SR Igor Vizslai septembrovú cenu v rámci Medzinárodného roka lesov „Za teoretický a praktický prínos k pestovaniu zdravých a stabilných smrečín,“ pestovateľovi z lesnej správy Paráč Odštepny závod Námestovo Pavlovi Dendysovi.

Úvodu do problematiky výberkového hospodárenia sa zhostil podnikový pestovateľ Lesov SR Rudolf Bruchánik, podľa ktorého týmto spôsobom obhospodarujú Lesy SR už desiatiny výmery kmeňových štátnych lesov. Nie všade je však výberkové obhospodarovanie bez problémov. Zo skúseností lesníkov, ktorí

sa s ním zaoberajú dlhší čas vyplýva, že najťažší je prechod z klasického podrastového spôsobu a to nie iba priamo v lese, ale najmä v myslení ľudí. Lesník v tomto prípade musí rozvinúť svoju predstavivosť a vedieť, čo chce s porastom dosiahnuť, niekedy aj za cenu porušenia zaužívaných pravidiel. Prax však ukázala, že výsledok za to stojí.

Prvým úskalím výberkového hospodárenia je príprava PSL (LHP), ktorá je oproti doterajším podrastovým hospodáreniam pre rozdielne vekové, výškové aj hrúbkové stupne stromov náročnejšia. Náročnejšie na prácu lesníka je aj vyznačovanie ťažby. Vyberajú sa cieľové stromy, ktoré dosiahli rubnú hrúbku a nie iba vek. Priebežne sa odstraňujú jedinca, ktoré bránia cieľovým stromom vo vývoji. Základom výberkového obhospodarovania je práca so svetlom, ktorou sa dajú vypestovať hladké stromy bez zbytočného zavetvenia v spodných častiach a s optimálnou korunou a tým následne aj hrúbkou kmeňa. Lesník preto musí dokonale poznať svoje porasty. Bonusom výberkového obhospodarovania je napríklad pri pestovaní buka v Smolníckej Hute eliminácia veľkosti a výskytu nepravého jadra.

O čo viac sa lesník musí venovať ťažbe, o to mu ubudne práce s výsadbou a pestovaním. Pri výberkovom hospodárení sú v nižších etážach vždy pripravené stromčeky, ktoré po vyrúbaní cieľových stromov a nasledovnom zvýšenom prísunu svetla začnú rýchlo rásť.

Nezanedbateľný prínos má výberkové hospodárenie aj na verejnú mienku. Laická verejnosť totiž nerozoznáva medzi holorubnými ťažbami, ktorým sa okrem iného prisudzuje podiel na povodniach a medzi podrastovým spôsobom hospodárenia. V porastoch s výberkovým spôsobom hospodárenia nie sú stopy po ťažbe v krátkom čase viditeľné.

Treba však poznamenať, že nie všade je možné obhospodarovať les takýmto spôsobom. Základom je hustá sieť lesných ciest, zväznic a približovacích liniek, aby traktory nemuseli vstupovať hlboko do porastov. Možnosti sú obmedzené najmä na strmších svahoch. Podľa niektorých odhadov je možné uplatňovať prírode blízke pestovné koncepcie na výmere až 70-75% lesov Slovenska. Reálne však bude toto číslo pravdepodobne menšie. Problémom je tiež zosúladiť potreby spracovateľov s možnosťami našich lesov. Pri výberkovom spôsobe totiž v zmiešaných porastoch narastá podiel jedle na úkor viac žiadaného smreka. ■

Stretnutie predstaviteľov Rumunských a Slovenských štátnych lesov

Úzka spolupráca medzi Lesmi SR, š.p. a ROMSILVA na pôde EUSTAFOR v Bruseli vyústila k pozvaniu vedenia Rumunských štátnych lesov na pracovnú návštevu Slovenska. Tá sa uskutočnila v dňoch 7. až 10. júla 2011. Na čele delegácie bol Valerián Solovastru – generálny riaditeľ ROMSILVA, ďalej Ciprian Pahontu – výrobný riaditeľ a Sabin Brat – obchodný riaditeľ ROMSILVA. Návšteva vzácných hostí z Rumunska začala v Topoľčiankach, kde si okrem iného prehliadli aj národný žrebčín a zubriu zvernicu. S chovom koní majú Rumunské štátne lesy bohaté skúsenosti, keď všetky štátne žrebčiny v Rumunsku patria do ich správy a tak v súčasnosti chovajú vyše 5 tisíc koní viac ako 10 plemien, medzi ktorými má najvýznamnejšie postavenie ich národné plemeno – hucul. Rovnako majú skúsenosti aj s chovom zubrov, keď sa ich regionálne riaditeľstvo Neamt v roku 2006 zapojilo do medzinárodného projektu reintroducie zubra do Karpát. V súčasnosti tu majú v 180 ha zvernici vyše 30 zubrov horskej provincie – teda rovnakej genetickej línie ako sú naše zubry v Topoľčiankach. A tak sa stal generálny riaditeľ Valerián Solovastru krstným otcom zubričaťa Simei, ktoré sa v tomto roku narodilo v Topoľčiankach.

Ďalší deň bola delegácia ROMSILVA oficiálne prijatá generálnym riaditeľom Ing. Igorom Viszlaiom v historickej budove riaditeľstva lesov v Banskej Bystrici, kde sa uskutočnilo spoločné pracovné rokovanie s vedením Lesov SR, š.p. V popoludňajších hodinách pokračoval program hostí v Chránenej poľovnej oblasti Poľana na LS Kysličky. Najdôležitejším dňom programu hostí z Rumunska bola sobota 9. júla, kedy sa zúčastnili Dňa stromu vo Vydrovskej doline. Tu ich zaujal rozmer tohto spoločenského podujatia lesníkov pre verejnosť, myšlienka skanzenu – lesníckeho múzea v prírode a najväčšie dojmy mali z osobného stretnutia s prezidentom Slovenskej republiky Ivanom Gašparovičom.

Pri ukončení návštevy Slovenska obdržal generálny riaditeľ Lesov SR, š.p. pozvanie na recipročnú návštevu Rumunska a rumunských štátnych lesov v termíne 11. až 15. septembra 2011. Počas tejto pracovnej cesty prezentovali rumunskí kolegovia obrovskú prírodnú hodnotu a diverzitu rumunských lesov od lužných lesov delty Dunaja až po najrozsiahlejšie a najzachovalejšie komplexy Karpatských lesov.

Rumunské štátne lesy majú v organizačnej štruktúre 41 regionálnych riaditeľstiev, ktoré sa zhodujú s jednotkami administratívneho rozdelenia krajiny (41 okresov). Pritom najmenšie riaditeľstvo má v správe 27 tis. ha lesa a najväčšie riaditeľstvo v Sučave až 240 tis. ha lesa.

Práve regionálne riaditeľstvo v Sučave, v historickom regióne Bukoviny bolo prvou zastávkou pracovnej cesty v Rumunsku. S Bukovinou a Rumunským lesníctvom nás spája

Rumunské štátne lesy – ROMSILVA so sídlom v Bukurešti sú po Poľských štátnych lesoch druhou najväčšou organizáciou štátnych lesov v Európe. Z celkovej výmery 6,5 mil. ha lesov v Rumunsku obhospodarujú štátne lesy ROMSILVA 4,5 mil. ha, z čoho je 3,4 mil. ha kmeňových štátnych lesov a 1,1 mil. ha lesov iných vlastníkov.

osobnosť profesora Josefa Opletala, ktorý tu pôsobil v rokoch 1887-1919 a za 32 rokov prešiel lesníckou dráhou od adjunkta až po riaditeľa lesov v Bukovine. V roku 1919, po návrate, sa stal prvým riaditeľom štátnych lesov v Banskej Bystrici, ku ktorej mal obzvlášť blízky vzťah. Následne v roku 1921 bol vymenovaný za prvého generálneho riaditeľa Československých štátnych lesov so sídlom v Prahe. Stopy a výsledky lesníckeho pôsobenia Profesora Opletala je možné vidieť v Bukovine na každom kroku a tunajší lesníci ho majú aj dnes vo veľkej úcte. Regionálne riaditeľstvo v Sučave je členené na 24 Lesných správ (Ocolul Silvic), 82 Lesníctiev a 440 lesných obvodov. Poučná a pre nás aktuálna bola návšteva smrekového pralesa Giuralău s výmerou 309 ha na hornej hranici lesa, ktorý sa nachádzal v „štádiu rozpadu“ keď viac ako 100 ha jeho plochy bolo totálne zničenej kôrovcom bez akéhokoľvek prirodzeného zmladenia v podrade. A zrejme aj zvyšok pralesa postihne v krátkom čase rovnaký osud.

Inšpiratívna bola aj návšteva rybného hospodárstva v Putna Valley. Viaceré regionálne riaditeľstva rumunských štátnych lesov sa venujú rybnému hospodárstvu a chovu lososovitých rýb. Ich celková ročná produkcia je 400 ton. Jednotlivé rybné hospodárstva sú nastavené na ročnú produkciu 15 až 25 ton pstruha dúhového a sivoňa amerického. Väčšinu rýb predávajú na mieste chovu v čerstvom, chladenom, ale aj údenom stave, no majú aj vlastné predajne čerstvých rýb vo väčších mestách. Okrem tejto aktivity má regionálne riaditeľstvo v Sučave aj niekoľko režijných poľovných revírov a 2 žrebčiny na chov hucula.

Ďalší deň cesta pokračovala na regionálnom riaditeľstve štátnych lesov v Neamt. Tu bolo možné vidieť ďalší rozmer činnosti rumunských štátnych lesov. ROMSILVA pria-

mo spravuje a finančne zabezpečuje činnosť všetkých národných parkov v Rumunsku. Konkrétne riaditeľstvo štátnych lesov v Neamt má v správe národný park Vanatori-Neamt s výmerou 30 818 ha. Súčasťou toho je moderná budova správy národného parku s priestormi vybavenými pre vzdelávanie verejnosti a detí, ďalej už spomínaný chov zubrov, zoológia a takmer všetkými zástupcami karpatskej fauny, vrátane vlkov či medvedov, 3 historické kláštory – monastiry, to všetko spájajú náúčne chodníky a cesty, čo spolu znamená ročne vyše 300 tisíc návštevníkov na pôde štátnych lesov v Neamt.

Osobitné čaro mala návšteva regionálneho riaditeľstva štátnych lesov v Tulcea, ktorá spravuje 0,5 mil. hektárov Dunajskej delty – územia s najväčšou biodiverzitou v Európe. Celý život, aj ten lesnícky tu plynie na vode a na lodiach. Mimo územia národného parku je lesné hospodárstvo zamerané na obhospodarovanie mäkkých lužných lesov s nekonečnými porastmi topoľov a vrb. Delta Dunaja je aj dôležitým producentom rýb – ročne 1 500 ton. Rumunské štátne lesy využívajú na dopravu časti vyprodukovaného dreva aj lodnú dopravu na Dunaji a následne export dreva cez prekladisko v Odeze na zaoceánske loďe.

Zastávka na regionálnom riaditeľstve Praha v Posade bola venovaná aj poľovníctvu. Tu štátne lesy prevádzkujú poľovnícke múzeum. Na troch poschodiach vo vynovených priestoroch sa nachádza najucelejšia kolekcia trofejí karpatských jeleňov, diviakov, kamzíkov a medvedov, akú nie je možné vidieť nikde inde v Európe. Je tu vystavených niekoľko národných a aj svetových rekordov. Aj keď to tu nikde nie je oficiálne zvyrazňované, väčšina trofejí pochádza z pozostalosti Nicolou Ceausescu. V súčasnosti rumunské štátne lesy obhospodarujú takmer 2 milióna ha režijných poľovných revírov. Medzi hlavné druhy poľovnej zveri patrí jeleň, medveď a kamzík. No početnosť úlovkov je podstatne nižšia ako sme u nás zvyknutí. V poľovných revíroch s výmerou 10 – 15 tis. ha ročne ulovia poľovní hostia v priemere 2-3 jelene a rovnako 2-3 medvede.

Aj na ďalších zastávkach bolo možné vidieť, že Rumunské štátne lesy sú veľkou, modernou a strategicky významnou firmou v Rumunsku. Priamo zamestnávajú 17,5 tisíc ľudí a ďalším tisícom ľudí dávajú prácu v lese cez dodávateľské práce a služby. Na každom kroku bolo vidieť množstvo príkladov diverzifikácie činnosti v lesnom hospodárstve a využívania potenciálu, ktorý štátne lesy majú. Pre úplnosť je treba ešte uviesť aj výkup a spracovanie lesných plodov, húb, či chov včiel a produkciu výrobkov z dreva.

Rumunské a Slovenské lesníctvo má veľa spoločného. Spája nás Dunaj a Karpaty. Na Slovensku pri Dunaji na Devíne masív Karpatský hôr začína a v Rumunsku pri Delte Dunaja Karpatské hory končia. ■

Marcel Lehocký, OZ Rožňava

Slávnostná akadémia na lesníckej škole v Banskej Štiavnici

Viliam STOCKMANN

Stredná odborná škola lesnícka v Banskej Štiavnici, Klub seniorov lesníckej technickej školy v Banskej Štiavnici, Národné lesnícke centrum vo Zvolene a Mestský úrad v Banskej Štiavnici usporiadali z príležitosti 90. narodenín bývalého riaditeľa lesníckej školy prom. biol. JÁNA KRÁLÍKA dňa 22. septembra t. r slávnostnú akadémiu.

Akadémiu otvorili slávnostné fanfáry trubačov školy za prítomnosti pozvaných hostí z celej slovenskej lesníckej respolnosti. Privítanie a úvodný prejav predniesol riaditeľ školy Ing. Rudolf Valovič, CSc., v ktorom vyzdvihol 29 ročné pôsobenie jubilanta na tejto škole vo funkcii riaditeľa, zástupcu riaditeľa a dlhoročného správcu tunajšej Botanickéj záhrady, za čo sa poďakoval odovzdaním ocenenia školy pre jubilanta.

Imatrikulačné curriculum vitae jubilanta predniesol Ing. Viliam Stockmann, CSc., ktorý zdôraznil celoživotné pôsobenie oslávenca v lesníckom školstve od štátnej horárskej školy v Jelšave cez Strednú lesnícku technickú školu v Liptovskom Hrádku až po Lesnícku technickú školu v Banskej Štiavnici (vrátane všetkých jej názvoslovných modifikácií). Poukázal na skutočnosť, že Ján Králik patril medzi jej služobne najdlhšie pôsobiacich pedagógov, vrátane dĺžky správcovstva Botanickéj záhrady. Okrem pedagogickej činnosti za sebou zanechal množstvo publikačnej činnosti či už v podobe príspevkov do tlače, alebo samostatných knižných vydaní, vrátane učebníc Lesnícka botanika a Všeobecná botanika. Špecializoval sa na výskum

a problematiku moruše čiernej. Klub seniorov lesníckej technickej školy – nadväzujúc na tradície lesníckej akadémie – udelil pri tejto príležitosti oslávencovi známe lesnícke poďakovanie „Gratificatio sylvaticum“.

Prihovor primátorky mesta Banskej Štiavnice Mgr. Nadeždy Babjakovej bol tiež korunovaný ocenením a poďakovaním mesta Banskej Štiavnice za dlhoročnú pedagogickú činnosť pána Králiká v Banskej Štiavnici.

Pozdravnú reč za všetkých slovenských lesníkov pre jubilanta predniesol generálny riaditeľ lesov Slovenskej republiky Ing. Igor Vizslai a symbolicky mu odovzdal zhmotnenie lesného porastu v podobe bonsaja.

Gratuláciu riaditeľa Národného lesníckeho centra v písomnej podobe Ceny NLC vo Zvolene, v zastúpení odovzdal a pozdravný prejav predniesol Doc. Ing. Jozef Konôpka.

Hutný a výstižný hlavný príspevok na tému „História a súčasnosť lesníctva“ aplikovaný na dnešné problémy v lesnom hospodárstve predniesol Prof. Ing. Július Novotný, Dr.Sc.,

Srdečný a priateľský prihovor k bývalému

kolegovi mal jeho pedagogický priateľ a kolega z učiteľského zboru, dnes už tiež v hlbokom dôchodku – RNDr. Samuel Šingler.

Gratulačný prihovor bývalého študenta predniesol Ing. Mikuláš Michelčík, ktorý nezapadol zdôrazniť, že jubilant mu bol, dvakrát predsedom maturitnej komisie – raz pred 50 rokmi a druhýkrát pred rokom, pri príležitosti stretnutia maturantov, vykonávajúcich reparátné maturitné skúšky po 50 rokoch...

Na záver dostal slovo aj jubilant prom. biol. Ján Králik, ktorý precitene poďakoval prítomným za uctenie jeho práce i jeho veku a rovnako zaželal prítomným pevné zdravie a dlhý život.

Slávnostnú akadémiu poďakovaním za účasť ukončil riaditeľ školy Ing. Rudolf Valovič, CSc.,

Všetci menovaní gratulanti a množstvo prítomných boli študenti Jána Králiká na lesníckej škole čo tiež potvrdzuje úroveň a dobrý zvuč banskštiavnickej lesníckej školy.

Záverom želáme jubilantovi tak po horársky – pevné zdravie do ďalšieho decénia a tak trochu mu závidíme jeho zdravie a najmä pamäť v jeho veku – veď nás poznal všetkých po mene... ■

Čistý Minčol 2011

Čergovské pohorie môžeme považovať za prírodnú perlu severovýchodného Slovenska. Jeho najvyšším vrcholom je Minčol, s nadmorskou výškou 1157 m.n.m. Každý rok, vždy 15. septembra sa na tomto vrchole stretávajú turisti z okresov Bardejov, Sabinov a Stará Ľubovňa.

V minulom roku lesníci z ešte pôvodného OZ Bardejov spojili svoje sily s turistami, a v rámci tejto turistickej akcie spoločne vyčistili výstupové trasy a vrcholové lúky od odpadkov, ktoré tam zanechávajú nedisciplinovaný zberači čučoriedok. Spoločne sa taktiež inštalovali v teréne tri informačné panely, podávajúce základné informácie o tomto vzácnom

kúsku prírody.

V rámci Medzinárodného roka lesov, tento krát už lesníci z LS Malcov OZ Prešov a turisti z Bardejova, opätovne spojili svoje sily v prospech dobrej veci. A tak 15. septembra vyrazili bardejovskí turisti „vyzbrojení“ vrecami na odpadky smerom k Minčolu. O tom, že to malo svoj význam, svedčí nájdené množstvo odpadkov. Na vrchole kopca sa zišlo viac ako 200 turistov z troch okresov. Takéto akcie majú za cieľ na jednej strane vykonať fyzicky niečo prospešné pre prírodu a na strane druhej, motivovať ľudí k tomu, aby sa zamysleli nad svojím správaním v lese i prehodnotili svoj postoj k prírode.

Červenanie kôry niektorých drevín

Pri pochádzkach najmä okrajov lesných porastov, prípadne ovocných jablňových sádov, neunikne pohľadu a záujmu červenohnedý povlak na kôre niektorých drevín v dolnej časti kmeňa, ktorý na prvý pohľad pripomína hrdzu. Najčastejšie tento povlak nájdeme na kmeni topoľa, osiky, vrbu, jeľše, lipy a tiež na spomínaných jablňoch.

Podľa zistenia Výzkumného ústavu rastlinnej výroby Praha-Ružyně ide o súvislý povlak bunkami rias. V zasadenom prostredí kôry stromov vytvárajú riasy jednobunkové zhluky. Bunky v plazme obsahujú chromoplasty obsahujúce červené farbivo (hematochróm). Na kôre rôznych stromov žije žijie červenohnedá riasa *Trentepohlia umbrina* (Kutz.) Sporangia sú roznášané prevažne vetrom.

V prírode sú druhy tohto rodu hojné aj na skalách prípadne i na kamenných stenách.

V skutočnosti však tieto riasy nijako neškodia i keď sfarbenie na kmeňoch stromov sa javí pre lesníkov ako výstraha. ■

Jozef Brunčák, OZ Námestovo

September už tradične

Začiatkom septembra už tradične chodí na Lesnú správu Poľana, OZ Kriváň súkromná spojená škola British International School Bratislava, s ktorou už štyri roky spolupracujeme na projekte ekologických aktivít študentov. Študenti medzinárodného bakalariátu v 3. ročníku strednej školy pravidelne na začiatku školského roka brigádujú v rámci ekologických aktivít. Striedavo pomáhajú pri čistení poľovníckych chodníkov na lesnom obvode Bystrô, pod vedením lesníka Miháľika Romana a odstraňovaní buriny okolo sadeníc v škôlkarskom stredisku Kraje. Počas pracovných prestávok sa oboznamujú s oblasťou, v ktorej pracujú, o flóre a faune, o význame ich práce pre spoločnosť. Odkedy sa v roku 2007 spustil Projekt ekologickej spolupráce medzi školou a lesnou správou, na brigádach sa vystriedalo celkom 126 študentov. Projekt významne prispieva k obohateniu teoretických vedomostí študentov z ekológie v oblasti starostlivosti o chránené územie a spolunažívanie človeka s prírodou. ■

Milan Rejko, LS Poľana

V rámci Medzinárodného roka lesov, počas prebiehajúcej jesene, na viac lesníci z OZ Prešov v spolupráci s turistami z KST Slávia Bardejov, inštalovali informačné tabule na turisticky navštevovaných kopcoch regiónu. Označené tak boli Bukový vrch, Busov a turisticky významné „štartovacie“ miesto pre túry po hraničnom hrebeni pri obci Obručné. Do konca kalendárneho roka takto lesníci a turisti spoločne označia ešte ďalšie dva turisticky významné a teda aj navštevované miesta. Poslaním týchto informačných panelov je podať návštevníkom základnú informáciu o prírode v danom regióne a prezentovať takouto formou aj LESY SR. ■

Jozef Ropjak – LS Malcov, OZ Prešov
foto: autor

Deň sv. Huberta na Liptove na jedinečnom mieste

Jiří JUNEK

Bol niektorý pracovník LSR na slávnosti ocenený ?

„Za dlhoročné zásluhy v rozvoji poľovníctva počas 32 rokov pôsobenia v tejto oblasti v PR Lupčianka a pri príležitosti dožitých 50 narodenín bol striebornou medailou ocenený pán Vladimír Hegeduš.“

Zúčastnil sa niektorý z lesníkov OZ niektorej súťaže alebo programu ?

„V súťaži vo vábení jeleňa sa zúčastnili páni Kamil Čendula a Michal Ondrejkov.“

Návštevníkom výstavnej expozície Lesov SR, 5. p. zaujala jelenia trofej v hodnote 222,38 b. CIC. Čo by ste o nej mohli povedať ?

„Ide o trofej dvanásťročného nepravdelného šesťnásťročára, trofej váži 10,2 kg. Úhyn našla lesná robotníčka, trofej bola zanesená v potoku, z ktorého trčali len hroty vetiev. Bol vykopaný a vtedajším riaditeľom Igorom Mrázom vymenený pre OZ L. Hrádok za fúru palivového dreva.“

Kto na Dni Sv. Huberta varil vynikajúci guláš ?

„Zamestnanci OZ L. Hrádok, Lesnej správy Liptovská Osada, menovite páni František Homola a Václav Kmet.“

Kto bol na Dňu Sv. Huberta v skanzene sýty všetkých zážitkov, mohol si vyjsť asi pästo metrov do pokojnej časti zatiaľ neprevádzkovej expozície bývalej Považskej lesnej železnice, ktorá jazdila z Liptovského Hrádku dolinou Čierneho Váhu až po Kráľovu hoľu. Vlaky s drevom aj cestujúcimi okolo Váhu už štyridsať rokov nepremávajú, no takmer všetky lokomotívy a ostatný mobiliár bol sústredený do pribylinského skanzenu. K videniu sú tam parné lokomotívy maďarskej, nemeckej aj českej výroby a množstvo vagónov. Parta pre železnicu nadšených ľudí na čele s Máriom Brnickým položila na kilometer koľajníc a postavila haly. Niekoľko krát do roka sprevádzajú niektorú mašinku a predvádzajú ju návštevníkom skanzenu. Tak tomu bolo aj na Deň Sv. Huberta. Práve jazdila motorová lokomotíva maďarskej výroby RÁBA M 042 032, ktorá premávala po Považskej lesnej železnici. Má ešte pôvodný motor. Bol to zážitok najmä pre deti, ale aj pre večných chlapcov. ■

Medzi ľuďmi stále viac obľúbené Dni Sv. Huberta sa konajú na rôznych zaujímavých miestach: v kaštieloch, zámokoch parkoch, brehu priehrady v pamätných horách či v katedrále a jej okolí. Iba skanzen ľudovej architektúry je zatiaľ ojedinelý.

V nedeľu 25. septembra prúdili do Múzea liptovskej dediny v Pribyline davy návštevníkov, medzi ktorými prevládali ženy a muži v zelených poľovníckych uniformách. Jedným z bohatých programov tohto skanzenu bol totiž Deň Svätého Huberta. V tomto roku je to už jubilejný 20. ročník.

Krátko po pol desiatej vyšiel z brány skanzenu slávnostný sprievod v čele so študentmi Strednej odbornej školy lesníckej Jozefa Dekréta Matejovie v Liptovskom Hrádku, ktorí niesli jeleňa a ďalšie obete Svätému Hubertovi. Hral im k tomu súbor trubačov z tejto školy. Pred budovou goticko-renesančného zámku z Parížoviec, ktorý musel ustúpiť priehrade Liptovská Mara, sa uskutočnilo zahájenie slávnosti, ocenenie poľovníkov aj symbolické pasovanie poľovníka Svätým Hubertom na lovca jeleňov.

Po udelení vyznamenání PZ trom poľovníkom sa v gotickom kostole Panny Márie z Liptovskej Mary konala hrádokými trubačmi hraná a spievaná Svätohubertovská omša. Oslavy sa zúčastnil aj predstaviteľ bývalého majiteľa parížovského kaštieľa kniežaťa Jána Korvína, ktorý významných hostí slávnosti symbolicky povýšil do šľachtického stavu.

Na pódiu prebehla súťaž vábenia jeleňov. Po záverečnom rozstrele pri rovnosti bodov zvíťazil Ján Šimurda, druhé miesto obsadil Jaroslav Mlynárika tretí skončil Pavol Krajčúška.

Na prípravu a realizácii Dní sv. Huberta sa podieľali aj pracovníci Lesov SR z OZ Liptovský Hrádok. Preto sme na toto téma položili niekoľko otázok riaditeľovi OZ Jánovi Urbenskému a referentovi poľovníctva Miroslavu Priehodskému.

Čím sa OZ Liptovský Hrádok podieľal na prípravách Dňa Sv. Huberta?

„Vytvorili sme expozíciu s použitím zhadov, trofejí, fotografií a videoprojekcie, dodali materiál na výzdobu areálu, ako stromčeky, kládky, čečinu a gulátinu na súťaž v pílení dreva, zabezpečili sme jeleňa a psövoda. Pracovníci odštepňého závodu uvarili poľovnícky guláš a postavili stan s posedením.“

Jeleňa obdivoval dav návštevníkov

Lipňovi sa tu darí

Potok na hranici

Potok Stežná je samostatným pstruhovým revírom rybárskej organizácie v Snine. Potok leží v najvýchodnejšej časti Slovenska dva kilometre od štátnej hranice s Ukrajinou.

Je pravostranným prítokom potoka Ubľa, meria necelých 11 kilometrov a pramení na severozápadnom svahu Paprtného vrchu v nadmorskej výške približne 450 m n.m. Tečie dvoma okresmi Sninským a Sobranským okresom. Do riečky Ubľa ústi priamo v rovnomennej obci. Vody potoka sa spolu s riekou Ubľa obdobne ako severnejšia riečka Ulička stávajú súčasťou povodia Uhu, ktorý pramení a preteká Zakarpatskou Ukrajinou.

Na Stežnej nás síce neprekvapil počas dňa medveď, ale pri rieke Ubľa priamo v obci Ubľa bol zistený odtlačok medvedej laby. Upozornili sme však na seba policajtov z hraničnej polície. Tých skôr zaujímalo aké ryby sme ulovili...

Veľa veľkých rýb sme neobjavili už len preto, že na vodných tokoch je veľmi zlá hydrologická situácia a výnimkou nebola ani Stežná, ale na potoku o šírke sotva osem metrov sme zistili osem až desať druhov rýb. Prevládali hlavatý a ploska pásavá, ale na každom z troch stometrových úsekoch, ktoré boli elektrickým agregátom prelovené sme ulovili po jednom lovnom pstruhovi potočnom a najväčší z nich meral takmer 40 cm a vážil 570 gramov. Na potoku sa pekne drží aj lipieň tymianový, ktorý bol zaznamenaný na každom prelovenom úseku. Chráneného hrúza fúzatého sme nezbadali, zato sme na dvoch lokalitách potvrdili výskyt vzácného pľža vrchovského a hlaváča bieloplutvého. ■

Stanislav Géci
snímky autor

Stežná pod Dúbravou

VI. ročník súťaže „O pohár generálneho riaditeľa LESOV SR, š.p., v malom futbale“

Po dvojročnej prestávke vo štvrtok 8. septembra 2011 lesníci opäť predviedli svoju bojovnosť na futbalových ihriskách v športovom areáli Orlové v Považskej Bystrici. Odštepny závod Považská Bystrica v spolupráci s generálnym riaditeľstvom sa podujali usporiadať VI. ročník súťaže „O pohár generálneho riaditeľa LESOV SR, š.p., v malom futbale“ so zámerom obnoviť túto športovú tradíciu.

Do turnaja sa prihlásilo 22 závodov včítane ústredia generálneho riaditeľstva. Futbalovú súťaž otvoril organizačný riaditeľ LESOV SR Ján Kostrian a následne sa športovcom prihovril primátor mesta Považská Bystrica Karol Janás. Hvizd rozhodcovských píšťaliiek otvoril prvé zápasy. Na ihriskách prevládala zdravá športová bojovnosť a každé družstvo sa snažilo čo najlepšie hájiť farby svojho závodu. Po vyradovacích kolách a semifinále nasledovalo očakávané

finále, do ktorého sa prebojovalo družstvo Liptovské Hrádku a Čadca. Z futbalového duelu vyšlo víťazne OZ Čadca. Na 2. mieste sa umiestnil OZ Liptovský Hrádok a tretie miesto obsadil OZ Beňuš. Najlepším strelcom s nastriehlanými 9 gólmi sa stal Ján Šingliar z OZ Liptovský Hrádok. Generálny riaditeľ Ing. Igor Viszlai odovzdal putovný pohár víťaznému družstvu, poháre s diplomami umiestneným OZ a cenu najlepšiemu strelcovi podujatia.

Obnovenie futbalovej tradície u LESOV SR, š.p. má svoj význam. Vytvára platformu pre športové vyžitie, aktívny oddych a osobné stretnutia zamestnancov lesov. Veľkým kladom podujatia bol korektný spôsob športového zápolenia v duchu fair play. ■

Eva Gabovičová – personalista
OZ Považská Bystrica
Foto: **Norbert Jung**

Kde na Generálnom sú najlepšie športovci?

Športový areál v Priehode pri Banskej Bystrici. Plánovaných desať disciplín, 84 účastníkov, sľučná obloha a dobrá nálada športovcov pripravovaných na skvelý športový deň.

Deň jesennej rovnodennosti – 23. september 2011 bol pre niektorých zamestnancov generálneho riaditeľstva nezvyčajný. Miestom nástupu do práce sa im stal športový areál v Priehode pri Banskej Bystrici. Dôvodom bol prvý ročník športového dňa, ktorý pripravilo ústredie GR Lesov SR pre svojich zamestnancov. Otvoril ho generálny riaditeľ podniku Igor Viszlai. Všetkých privítal a poprial prítomným veľa zdraru pri športovom zápolení a tiež dobrú náladu.

A začalo súperenie. Biele, žlté a zelené tričky bojovali na stanovištiach o cenné osobné úspechy, ale aj o body pre svoj úsek. Súťažilo sa v tradičných aj lesníckych športových disciplínach. Volejbal, nohejbal, tenis, pretahovanie lanom boli kolektívne disciplíny. Individuálne disciplíny a to kop loptou, strelba hokejkou a hádzanie lopty. Lesníckou disciplínou bol hod polenom. Tu sa ukázali kvality našich „horárov a lesníčiek“, ktorí neboli žiadne „polená“. A samozrejme strelba zo vzduchovky – výhodu mali aktívni poľovníci, ale svoju úlohu zahrála aj náhoda. V súťažiach jednotlivcov sa absolútnou „jedničkou“ stala pani Júlia Zacharovská, ktorá si vybojovala tri prvé miesta (gratulujeme!). Športovci podávali výkony na hraniciach svojich možností. Elán, s akým bojovali o góly, body, dlhšie vzdialenosti, presnejšie zásahy by im mohli závidieť aj profesionáli. Úrazy neboli, straty minimálne.

Podľa úsekov najzdatnejších športovcov vyslal úsek ekonomiky a obchodu (29,5 bodov), druhú priečku obsadil „zelenotričkový“ úsek lesníckej výroby (27 bodov) a bronzovú medailu si odvážali domov zástupcovia úseku riaditeľstva (25,5 bodov).

Organizátorom aj športovcom prialo počasie. Na záver, po chutnom poľovníckom guláši, organizátori vyhlásili výsledky, ocenili víťazov a odovzdali ceny. Organizátori toto podujatie perfektne organizačne zvládli a preto ostáva veriť, že tento prvý ročník nie je posledný. ■

Ivan Hanula, Zdenka Koubeková,
foto: **Andrej Melicher**

Víťazné družstvo

Ako lesníci maratón bežali

Už po 88. raz sa nadšenci maratónu zišli na Medzinárodnom maratónne mieru (MMM) v Košiciach. V rámci Medzinárodného roka lesov po prvýkrát nastúpila 2. októbra 2011 na štart MMM aj slovenská štafeta lesníkov v zložení: Juraj Loy, Dana Loyová (NLC Zvolen), Ľubomír Machyniak (OZ Beňuš), Andrea Machyniaková (OZ Čierne Balog).

V krásnom prostredí Košíc si zmeralo svoje sily rekordných 6500 pretekárov, z viac ako 35 krajín.

Tento ročník bol venovaný legendárnemu etiópskemu maratóncovi Abebe Bikilovi, ktorý pred 50-timi rokmi zvíťazil na MMM v Košiciach.

Kvôli veľmi teplému a veternému počasiu tratový rekord síce nepadol, ale výsledný čas Kešana Elijaha Kemboia 2:11:15 h bol fantastický.

Naša štafeta „Slovenskí lesníci“ na výborných afrických bežcov samozrejme nestačila,

ale za 32. miesto zo 63. klasifikovaných štafiet sa hanbiť nemusíme, práve naopak. Aj takýmto spôsobom - športom sa dostávajú lesníci do povedomia verejnosti, ľudia si to všimajú a sú milo prekvapení.

A čo dodať na záver. Atmosféra na MMM bola neopakovateľná. Byť súčasťou takej veľkej „maratónskej rodiny“ bolo úžasné. Ďakujeme tým, ktorí nás morálne podporili a fandili nám. ■

Bežci na 3. a 4. úseku maratónskej štafety, „Slovenskí lesníci“

Ľubomír a Andrea Machyniakovi

K 30. výročiu skonu lesníckeho historiografa

Viliam STOCKMANN

Doc. Ing. Ján Madlen, Dr.Sc., známy slovenský lesnícky muzeológ a pedagóg sa narodil 28. júla 1918 v obci Lišov v malej dedinke rozprestierajúcej sa na najjužnejších výbežkoch Štiavnických vrchov, už typicky hontianskej. Otec Juraj Madlen, matka Žofia rod. Miháliková, manželka Vilma rod. Dobáková.

V rokoch 1936-1940 študoval na štátnej vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici, po maturite v rokoch 1940-1945 pokračoval v štúdiu na lesníckom odbore Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Medzitým od roku 1941 začal externe študovať aj na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Po úspešnom ukončení štúdia, v rokoch 1945 – 1947 nastupuje do Štátneho výskumného ústavu lesníckeho v Banskej Štiavnici, kde pôsobil ako vedúci Ústavu pre pestovanie lesov a lesnícku biológiu. Jeho prínosom začal vychádzať Zborník Výskumných ústavov lesníckych, do ktorého aj sám prispieval odbornými článkami.

Od roku 1947 pôsobí ako stredoškolský profesor na Vyššej lesníckej škole v Banskej Štiavnici a v rokoch 1952–1954 ako asistent na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Odborne sa zaoberal zameraním na obnovu a pestovanie lesov, najmä lesné semenárstvo.

Podieľal sa na založení prvého Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. V rokoch 1954–1964 v ňom pôsobil ako jeho riaditeľ. Po preložení múzea do Svätého Antona, od 1. 4. 1963 prebral vedenie historicko-dokumentačného pracoviska LDM vo

Zvolene. Československá akadémia vied už v roku 1956 vyhlásila Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene za vedecké pracovisko, čo bolo významným ocenením jeho práce.

V rokoch 1958 – 1964 editoval účelové publikácie múzea. V roku 1961 založil a do roku 1964 zostavoval Zborník prác Lesníckeho a drevárskeho múzea. Ako autor knižných publikácií, vysokoškolských učebníc, sa významne podieľal na rozvoji lesníckej historiografie. Redigoval Lesnícke a drevárske písomnosti.

Od roku 1964 odchádza z múzea a pokračuje v prerušenej pedagogickej dráhe, prednášal biológiu na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici ako vedúci Katedry biológie a agrológie. Externe pôsobil aj na Pedagogickej fakulte v Trnave. Počas učiteľskej praxe sa venoval hlavne biológii a zoológii, ale aj teórii chovu kožušinových zvierat.

V roku 1965 obhájil docentskú habilitačnú prácu „Ondatra na Slovensku a jej využitie ako kožušinového zvierata“ a v roku 1971 doktorskú dizertačnú prácu na tému „Komorské lesy“.

Pedagogickú činnosť vykonával až do svojej smrti 17. apríla 1981, kedy umiera vo Zvolene vo veku 63 rokov.

Doc. Ing. Ján Madlen, Dr.Sc.

Bol autorom knižných publikácií, vysokoškolských učebníc, inštrukcií i biografických článkov. Napísal asi 70 štúdií a časopiseckých článkov, ktoré uverejnil v Zborníku LDM a v lesníckych a prírodovedných časopisoch i v dennej tlači.

Čo má roľník vedieť o našich lesných stroch, Bratislava roku 1948,

Lesnícka zoológia, Zvolen roku 1954, Kožušinové zvieratá, Zvolen roku 1955, Kožušinové farmy, Zvolen roku 1957, 150 rokov lesníckeho vysokého školstva na Slovensku, Martin roku 1958, Slovenskí prírodovedci, Banská Bystrica, roku 1978, Porádek hor, aneb lesuw zachování, brožúrka, Uhorské lesnícke listiny I.-III. zväzok, Lesnícke a drevárske písomnosti I.-IV. zväzok. ■

Predstavujeme vám novú šéfkou rekreačných zariadení Barboru Hrivňákovú

Počet klientov našich rekreačných zariadení do roka zdvojnásobíme

Od júna má rekreačné zariadenia Lesov SR pod dohľadom nová pracovníčka generálneho riaditeľstva Barbora Hrivňáková. Opýtali sme sa, aké sú jej prvé skúsenosti a ako si predstavuje oživenie záujmu turistov najmä o kaštieľ Palárikovo, poľovnícky zámok v Topoľčiankach a hotel v Turčianskych Tepliciach.

Ako ste sa dostala k turizmu a hotelom ?

Vyštudovala som Manažment kultúry a turizmu v Nitre a po skončení školy som robila sprievodkyňu v Múzeu mincí a medailí v Kremnici, čo je s turistikou veľmi blízko prepojené.

Aký dojem na Vás zanechali tieto tri rekreačné zariadenia ?

Čo sa týka pripravenosti na otvorenie sa verejnosti, je to zlé. Zámok Topoľčianky a kaštieľ Palárikovo sú však krásne stavby s veľkým potenciálom, v Palárikove trochu kazí dojem vnútorné vybavenie. Hotel v Turčianskych Tepliciach je na tom v súčasnosti asi najhoršie, má však pre tamajšie kúpele najväčšiu šancu uspieť medzi klientelou.

Čo treba urobiť, aby sa tieto rekreačné zariadenia zaplnili

Zatiaľ sme znížili ceny, aby sme prilákali ľudí. Napríklad z pôvodných 33 eur za obsadenú dvojlôžkovú izbu v Turčianskych Tepliciach sme klesli na 28 eur a navyše sme

zarátali do ceny aj raňajky. Zvýšeniu návštevnosti by mala prispieť aj propagácia pomocou samostatnej internetovej stránky. Zatiaľ boli Palárikovo, Topoľčianky aj Teplice zaradené medzi chaty a tam ich záujemca, ktorý žiadal lukratívnejšie ubytovanie, asi ťažko hľadal. Ďalšou možnosťou je spolupráca s akvaparkom a zľavnené vstupenky.

Pomerne dobré podmienky pre nárast počtu ubytovaných má aj kaštieľ Palárikovo. Vnútornému zariadeniu však chýba zjednocujúci prvok. Začali sme spolupracovať s architektom a máme už prvé návrhy.

Čo by mohlo pritiahnúť návštevníkov do Palárikova ?

Aj v Palárikove sme znížili ceny. Dený poplatok takmer 120 eur za dvojlôžkovú apartmán bol neadekvátny miestu a vybaveniu. Cena za dvojlôžkový apartmán mimo poľovnej sezóny klesla zo 119,5 na 102 eur. Podnik plánuje v Palárikove obnovu historického parku, kde by mali byť aj zvieratá, návštevníci môžu využiť termálne kúpaliská

v okolí Palárikova, golfové ihriská, zaujímavé napríklad pre firmy by bolo využitie kaštieľa na porady a kongresy.

Vlani bola obsadenosť ubytovacích zariadení Lesov SR v Palárikove na 2,37 percentách a v Topoľčiankach iba na 0,8 percentách. Zvýši sa v budúcom roku návštevnosť nad desať percent ?

Tak vysoko sa asi v priebehu roka nedostaneme. Pripomeniem, že celoslovenský priemer je okolo 35 percent. Keď budeme spolupracovať s cestovnými kancelárkami, počet ubytovaných bude rásť. Môj zámer je v budúcom roku počet hostí minimálne zdvojnásobiť.

Ďakujem za rozhovor ■

-vr-

Uhol pohľadu

Na začiatok pár citátov z knihy Svätý z Handlov o živote Jozefa Dekreta Matejovie:

„Príroda sa odkrýva len tomu, kto pozorá, počúva, pozoruje, premýšľa a hľadá súvislosti,“

„Ak budeme myslieť len na lacnú ťažbu čaká nás nielen chudoba, ale aj mravný šlá, lebo obeťou lacnej ťažby je najčastejšie nedospelý les.“

„Ťažiť treba výlučne v zime, rúbať v inom období je priestupok.“

Tieto nadčasové myšlienky nášho slávneho rodáka Jozefa Dekreta Matejovie mi už od roku 2004 vírili hlavou. Vlastne začalo to už omnoho skôr, keď v roku 1995 v spolupráci s vtedajšou Vysokou školou lesníckou vo Zvolene bol porast 278 navrhnutý na prebudovu na výberkový les. Dnes je súčasťou terajšieho objektu PRO SILVA Sihla, o výmere 683,20 ha, založeného v roku 2006. Objekt je na území génovej základne smreka obyčajného, ktorý je kvalitným horským ekotypom.

K môjmu osobnému poznaniu zákonitostí lesa v mnohom prispeli rozsiahle kalamity v rokoch 1996, 2000, 2004 a tým viac ma smerovali k pestovaniu lesa drevinovo, výškovo a vekovo čo najpestrejšieho. Výborného spolupracovníka v problematike pestovania smreka prírode blízkeho hospodáreniu som našiel v osobe lesníka Ľubomíra Kováča. Postupom času sme získali jasnú predstavu o spôsobe realizácie výchovných a ťažbových zásahov v každej rastovej fáze smreka, tzv. „výberkové pre-rezávky a prebiery“, pri postupnej prebudove aj výberkový rub. V roku 2006 počas môjho pôsobenia vo funkcii OLH v lokalite Zadná Poľana bol založený druhý objekt PRO SILVA Bukovina. Na rozdiel od predošlého objektu je tento drevinovo pestrejší s prevahou listnáčov. Vzhľadom na odlišný spôsob pestovania buka vyžadovala realizácia ťažbových zásahov niečo iné. Po vykonaných zásahoch, ktorými došlo k rozčleneniu porastov a odstráneniu košatých bukov, mi myšlienka prísunu svetla a tepla vrtala v hlave. Len v krátkosti som si považoval napísať dané slová na pochopenie súvislostí pri utvrdzovaní myšlienok jemnejšieho obhospodarovania lesa.

Ako sa hovorí všetko má svoj čas, s lesníkom Ladislavom Alcnauerom som sa po prvý raz stretol na zahraničnej ceste v Rakúsku, nasledovne pri obhajobe projektu PRO SILVA na Smolníckej Osade a pravidelne, každý rok na Dni stromu vo Vydrowskej doline. Na tohtoročnom Dni stromu slovo dalo slovo a za výdatnej podpory vedenia OZ Čierny Balog som sa s ním dohodol na vyznačovaní ťažieb rubných a predrubných porastov. Musím sa hneď jedným dychom poďakovať za praktickú školu života počas dvoch týždňov vyznačovania podľa zásad pestovného rubu v listnatých porastoch. Týmto mi bolo umožnené sa posunúť o dvadsať rokov skúseností dopredu. Naučil ma vidieť a vedieť si predstavíť dopad vyznačeného rubu jednotlivých stromov. Mal som možnosť vidieť les jeho očami, z rôznych uhlov pohľadu. Všetky jeho skúsenosti sú zhrnuté v uťalej knihe *Návrat k prameňu*. Zároveň nás utvrdil, že sme doteraz postupovali správnym spôsobom.

Za hospodárením
v objektoch
PRO SILVA

Počas návštevy z OZ riaditeľ Ing. M. Pepich a pestovateľ Ing. S. Kmec zorganizovali celodenné školenie 25 lesníkov a pracovníkov z celého OZ. Táto akcia bola zameraná na pestovný rub a jeho zásady v predrubných porastoch realizovaný jednotlivým výberom a výchovu mladých bučín pod clonou materského porastu s odstraňovaním rozrastlíkov. Pri vyznačovaní sme vychádzali z hlavných charakteristických znakov bukového výberkového lesa:

1. Mozaikovitá štruktúra blízka prírodnému lesu.
2. Od mladosti rast v zápoji v hlúčikoch v polotieni pod hornou vrstvou porastu až do dosiahnutia strednej vrstvy.
3. Uvoľnený rast stromov v hornej vrstve.
4. Systematické odstraňovanie jednotlivých rozrastlíkov zo strednej vrstvy.
5. Pestovanie v dvoch vrstvách nad sebou.
6. Pestovanie kvalitných kmeňov do cieľových hrúbok.
7. Prirodzené zmladenie nie je cieľom, ale súčasťou pestovania.

Postupne sme sa presunuli do listnatých mladín na voľnej ploche a pomocou vyznačenia a následného odstránenia získali pohľad pred a po realizácii zásahu pestovným rubom.

Medzi účastníkmi rezonovalo veľa otázok, na ktoré sme sa snažili nájsť odpovede: V akej rastovej fáze začať s pestovným rubom? Stačí odstraňovať rozrastlíky či sčasti aj predrastlíky a ostatok ponechať aj na autoredukciu? Je možné pestovný rub používať len pod clonou materského porastu? Bude to fungovať aj na veľkých kalamitných plochách? ... Odpovede na položené otázky budú časom zodpovedané, nakoľko sme sa dohodli, že v blízkosti objektu PRO SILVA vytvoríme porovnávacie plochy, ktoré boli odkryté sčasti dorubom a kalamitou. Ešte tento rok zrealizujeme pestovný rub /prečistku/.

Počas návštevy Ladislava Alcnauera sa nám podarilo vyznačiť 42 ha predrubných a rubných porastov. Na záver myšlienka z praktickej príručky nášho hosta *Návrat k prameňu*: „Aké nevýhody môže mať pestovanie, ktoré priblíži les k jeho pôvodnosti? Pestovanie, ktoré nás vráti k prameňu, k pochopeniu podstaty a k rozumnému spojeniu vedy a prirodzenej múdrosti vychádzajúcej zo skúsenosti.“ ■

Vojtech Ilčík, pestovateľ LS Sihla

Prečo mám rád les?

Martin KALMAN
Kuchár, operný spevák,
kočíš v lese, rezbár, sochár

Na úvod vyslovujem obdiv, koľko toho dosiať stihol v 33 rokoch jeden chlap z Horehronia. Stretli sme sa na lesníckej súťaži Naj horár na Tajove, kde v rámci sprievodného programu vystúpil s motorovou pílou u ukážke „Rezbárstvo ako ho nepoznáte“. Behom krátkeho času vykúzlil z kusu jedľového dreva sovu v nadživotnej veľkosti. Pevnou rukou pílou vytváral tie najjemnejšie detaily – zobák, perie... Nedalo mi nespýtať sa ho: Pán Kalman, kto vlastne ste?

„Žijem v Pohorelej, vyučil som sa kuchárom, vyštudoval operný spev na Konzervatóriu J. L. Belu v Banskej Bystrici, bol som členom operného zboru Slovenského národného divadla v Bratislave a Štátnej opery v Banskej Bystrici. Krása prírody, lesa a práca s drevom ma nadchla natoľko, že som odišiel z opery a založil si živnosť ako umelecký rezbár. Do lesa chodievam aj robiť – s koňmi približujem drevo. Prečo mám rád les? Dáva mi energiu a inšpiráciu. Keď prídete na Tajov na budúci rok, z kusu javorového dreva uvidíte zrobené súsošie, predstavujúce 5 lesníckych F.“

Je to už dlho, čo mne na lúčach na Studni na Muránskej planine ženičky zaspievali pri hrabaní trávy pieseň „Na tej Studni dobre“. Krásne sa rozliehala muránskymi lesmi. Jedna z nich sa volala Kalmanová a bola z Pohorelej. Možno rodina... ■

Jiří Junek

	krídlo (odb.)	začiatok tajničky	podradovacia spojka	domáce meno Márie	odporovacia spojka	nerozoberateľný spoj							
Starogermán		<input type="text"/>											
vábili		<input type="text"/>											
soška bôžika lásky		<input type="text"/>											
	beduínsky plášť kvalitné palivo	<input type="text"/>					mravná pomoc	matka (hovor.)	juhoamerické papagáje	EČV Krupiny	Pomôcky: ya, aba, spála, ainea	pokračovanie tajničky	nový odsek
vyčnievajúce slonie zuby		<input type="text"/>									značka sodíka	<input type="text"/>	
Olympijské hry (skr.)		<input type="text"/>	dušivá horúčava úradná vyhláška								kód Albánska mesto na Morave	<input type="text"/>	
pravidelné zvuky mlynských kolies		<input type="text"/>								omám pálenkou kamene		<input type="text"/>	
ošetrovatelia sadov		<input type="text"/>							fáza Mesiaca nízka pohovka			<input type="text"/>	
	luxusný rod. dom lyžiarsky vosk	<input type="text"/>						okaté ženy škriepka (kniž.)				<input type="text"/>	
samica psa		<input type="text"/>						buďuje značka zirkónia				<input type="text"/>	
popravca		<input type="text"/>						skríknuť náhle ochabnutie svalstva				<input type="text"/>	špajza
podmienková spojka		<input type="text"/>	malé obchody veľmi ťahké drevo								športový klub (skr.) tur. mužské meno	<input type="text"/>	
domáce meno Róberta		<input type="text"/>					staroegyptský boh slnka ohrada			spojovací výraz dom. meno Estery		<input type="text"/>	
	Slovenský rozhlas (skr.)	alpský škriatok meno Cruisa						nenič lámaním orgány zraku				<input type="text"/>	
upravovalo miesto na ležanie		<input type="text"/>								rešeto španielsky člen		<input type="text"/>	
koniec tajničky		<input type="text"/>									EČV Nitra	<input type="text"/>	
pridala masť do jedla		<input type="text"/>									už, po španielsky	<input type="text"/>	

Zasmejte sa

Fero príde k lekárovi a sťažuje sa:

- Doktor, už akosi nemôžem robiť všetky tie domáce práce, ako prv. Čo je to za choroba? Ale povedzte mi to pekne po slovensky, aby som tomu rozumel.

- Nó... - vraví doktor po krátkej prehladke - ľudovo povedané, ste iba lenivý ako voš!

- Aha... a mohli by ste mi to povedať aj latinsky, aby som to mohol oznámiť manželke?

Vraví Mara Ferovi:

- Každý z nás musí niečím prispieť do rodinného rozpočtu! Každý sa musí uskromniť!

- Ale ako? - znechutene sa pýta manžel.

- Nuž, napríklad, ty prestaneš piť a ja ťa odnaučím fajčiť...

Na salaši je nuda. Tak bača Jano vraví honelníkovi Ďurovi:

- Ďuri, budeš hádať, v ktorej ruke mám fľašku borovičky. Keď uhádneš, tak ju vypijeme, keď neuhádneš, tak ju rozbijeme. Teda v ktorej?

- V ľavej ju bača máte.
- Ale Ďuri, rozmýšľaj, rozmýšľaj trochu...

Petko, ako to, že máš zablatené topánky? Veď vonku nie je blato?

- Ale je, mami, je... ..len ho treba nájsť.

Ľudia nie sú horší, než boli predtým. Len spravodajstvo o nich je teraz dôkladnejšie.

Kvalita prednášky často závisí od kvality kávy

Reklama:

- Mamička prečo máš také hebké ruky?

- Pretože riad umýva otec-ko! ■

Uveríte?

Puma americká sa opäť objavila, tento krát pri Smoleniciach

Po viac ako mesiaci mediálneho pokoja sa opäť objavili správy o voľne sa túľajúcej pume americkej na západnom Slovensku. Nebezpečného predátora stretol začiat-

kom októbra pri prechádzke jesenným lesom pán Jozef zo Smoleníc. „Na nebezpečenstvo ma upozornila moja mačka, ktorá ma, tak ako zvyčajne, sprevádzala,“ popisoval stretnutie muž. Puma, ktorá podľa niektorých médií pravdepodobne ušla neznámemu chovateľovi, sa však rýchlo stratila v poraste a tak pán Jozef stačil vyfotiť už iba svoju vystrašenú mačku. ■

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia

Chata Santovka

Milan LONGAUER

Naše putovanie po známych slovenských destináciách nás priviedlo do kúpeľov Santovka. Aj v tejto lokalite nájdete zariadenie LSR, š.p. – Chata Santovka. Dvojposchodová murovaná stavba poskytne 8. návštevníkom ubytovanie v dvojpostelových izbách, priamo v centre známych kúpeľov. Štandardné vybavenie objektu zaručuje klasický odpočinkový pobyt pre telo aj dušu, vďaka ktorému zrelaxujete telo a naberieť novú duševnú energiu. Samozrejme, že predstavujeme objekt zameraný hlavne na letnú sezónu, ale je možnosť jeho využitia aj v zimných mesiacoch. Oddýchnete si však aj pri športových aktivitách. V letnej sezóne môžu záujemcovia využiť neďaleké prírodné kúpalisko, ale taktiež krytú plaváreň. Okolie poskytuje veľa možností na turistiku, hubárčenie, cykloturistiku, rybolov a poľovníctvo.

Prvé známe písomné zmienky o Santovke a Malinovci vydal uhorský kráľ Belo IV. V roku 1245 sa po prvýkrát spomína Malinovec a v roku 1269 Santovka. Až do znárodnenia v roku 1948 patrila Santovka cirkevi. Obec Santovka leží na južnom predhori Štiavnického pohoria v oblasti Ipeľskej tabule 15 km juhovýchodne od okresného mesta Levice. Údolie potoka Búr, v ktorom sa obec nachádza je obklopené kopami travertínov, tufov a tufitov. Pozoruhodnou prírodnou atraktivitou sú miestne tufové kopy. Podľa klimatickej klasifikácie patrí Santovka do teplej oblasti, mierne suchého okrsku s miernou zimou, so sedatívnou, utišujúcou klímou. Santovka je kúpeľná a rekreačné centrum. Návštevníkom je tu k dispozícii termálne kúpalisko, na ktorom sa pravidelne organizujú i plavecké preteky Santovka Open. Nachádza sa tu niekoľko bazénov - plavecký, detský, Brodisko a Krytý sedavý bazén. Santovská termálna voda, ktorá

sa nachádza priamo v areáli kúpaliska, má teplotu vody pri vyvieraní 26,7 °C, maximálnu výdatnosť 22,7 l/s a trvalo využiteľnú výdatnosť 10,0 l/s. Termálna voda je charakterizovaná ako voda silne mineralizovaná, uhličitá, sulfátová, so zvýšeným obsahom fluóru, slabo kyslá, hypotonická a splňa požadované mikrobiologické, biologické hodnoty. Jedinečnosť tejto termálnej vody spočíva v jej zmiešanom chemickom type, súčasne nasýtení oxidom uhličitým, sírovodíkom a zvýšenom obsahu viacerých stopových prvkov a alkalických kovov. Zaujímavosťou tejto termálnej vody je jej biologická aktivita a prenikanie prírodných minerálnych látok pokožkou priamo do ľudského tela, pričom pomáha zmiernovať prejavy chorôb, pohybového aparátu srdcovo-cievneho systému reumatických ochorení a alergií. Prírodné dedičstvo sa obyvateľia od polovice 19. storočia snažili zužitkovať vo svoj prospech. Po prvých chemických

rozboroch a vedeckom potvrdení liečivých účinkov minerálnej vody na ľudské zdravie sa začala tzv. Santovská kyselka aj obchodne využívať. V roku 1956 bol pre správu a využívanie prameňa zriadený národný podnik Západoslovenské žriedla. Od roku 2002 je závod uzavretý.

V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie postavený v rokoch 1744 – 175. Bohostánok evanjelickej cirkvi z roku 1911. K sakrálnym pamiatkam patrí aj socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1781. Umiestnená je v parku nad filagóriou. Filagória bola pôvodne postavená pre výstavný pavilón minerálnych vôd na budapeštianskej výstave v roku 1885. Zo zachovaných svetenských pamiatok možno obdivovať kaštieľ Náriovcov z obdobia okolo roku 1810 (dnešný domov dôchodcov). V jeho blízkosti sa nachádza kaštieľ Šomodiovcov z 2. polovice 19. storočia. ■

Pre milovníkov rýb Sumec v zemiakovom kabáte s pivnou omáčkou

Suroviny:

200 g zemiakov, soľ, 2 PL rozpusteného masla, 1 vajce, mleté čierne korenie, strúhaný muškátový oriešok, 4 filety zo sumca (po 150 g), 2 ČL citrónovej šťavy, tuk na vymastenie pekáča

Pivná omáčka:

1 cibuľa, 1 strúčik cesnaku, 300 ml svetlého piva, podľa chuti sladké dezertné víno, 1 bobkový list, 100 ml smotany na šľahanie, 1 až 2 PL masla

Príprava:

1. Zemiaky umyjeme a dáme na 30 minút variť do osolenej vody. Zlejeme, necháme odkvapkať, ošúpeme, prelisujeme cez lis na zemiaky alebo sitko do misy a necháme vychladnúť. Rozpustené maslo pridáme k zemiakom, ochutíme soľou, korením a muškátovým orieškom. Vajce rozbijeme a žltok zamiešame do pyr. Bielok vyšľaháme dotuha so štipkou soli a opatrne zapracujeme do pyr. Cibuľu a cesnak ošúpeme, cibuľu najemno nakrájame. Spolu s cesnakom, pivom, dezertným vínom a s bobkovým listom dáme do hrnca a na miernom ohni varíme, kým sa obsah zredukuje na polovicu.
2. Filety zo sumca osušíme papierovou utierkou, pokvapkáme citrónovou šťavou, osolíme a okoreníme. Rybu preložíme do vymastenej zapekacej misy a navrstvíme na ňu zemiakovú masu. Pečieme 20 minút na hornej koľajničke

v rúre vyhriatej na 200 °C, až pyr je jemne zhnedne.

3. Pivnú omáčku precedíme cez jemné sitko, tekutinu zachytíme a zvyšky na sitku jemne vytlačíme. K tekutine primiešame smotanu a krátko povaríme. Osolíme a okoreníme. Do omáčky pridáme kúsky masla a ponorným mixérom najemno rozmixujeme. ■

Ahoj deti,
 Aj dnes som pre vás pripravil puzzle so zvieratkami. Ak chcete získať veselý stromček a ceruzku s panáčikom, vystrihnite jednotlivé diely, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Váš kamarát

javec Mišo

javec Mišo

Moja adresa je:
 jazvec Mišo
 redakcia časopisu Lesník
 Námestie SNP č.8
 976 55 Banská Bystrica

Kalendár akcií

18.-21.10. 2011

WOOD-TEC

Mezinárodný veľtrh strojů, nástrojů, zařízení a materiálů pro dřevozpracující průmysl
Brno

19. – 23.10.2011

MODDOM

16. medzinárodný veľtrh nábytku, doplnkov a interiérového dizajnu
Incheba Bratislava

21.-23.10.2011

výstava NOŽE A CHLADNÉ ZBRANE

Hotel Centrum Košice

23.10.2011 - 23.10.2011

FARMÁRSKE TRHY

Agrokomplex Nitra

28. 10. 2011 - 29. 10. 2011

JAHRADA

2. ročník výstavy okrasných drevín, ovocných stromov, potrieb pre záhradkárov a potrieb na výzdobu hrobov k pamiatke zosnulých
Expocenter Trenčín

19.11.2011 - 20.11.2011

NITRACANIS

Agrokomplex Nitra

26.11.2011 - 27.11.2011

CELOŠTÁTNA VÝSTAVA ZVIERAT XIV. ROČNÍK

Agrokomplex Nitra

Opustili nás:

Ing. Ján DOBRÍK, 84 rokov bývalý pracovník Stredoslovenských štátnych lesov, podnikového riaditeľstva v Banskej Bystrici

Dňa 07. 10. 2011 sme si pripomenuli prvé výročie úmrtia nášho kolegu **Jána HAVIARA** z Lučenca.

Celý život zasvätil práci v lesnom hospodárstve na rôznych funkciách od lesníka na LZ Beňuš až po vedúceho odbytu na LZ Lučenec od roku 1949 až do odchodu do dôchodku v roku 1993.

Kto ste ho poznali venujte mu tichú spomienku. S láskou spomína celá smútiaca rodina a kolegovia zo štátnych lesov.

„Lovu, lesu, rybolovu a krásnym ženám zdar“

Životné jubileá

OKTÓBER 2011

50 rokov

Cidler Ivan, SIS – OZ Palárikovo
Ing. Iždinský Pavol, vedúci LS, LS Červená Skala – OZ Beňuš
Sopko Ivan, vedúci LS, LS Jasov – OZ Košice

60 rokov

Ing. Trnovský Aladár, referent TPV – OZ Námestovo
Hapčo Jozef, vedúci LO, LS Čierny Váh – OZ Liptovský Hrádok
Obrtal František, vedúci LO, LS Sirk – OZ Revúca
Blahovský František, technik, LS Spišské Podhradie – OZ Prešov

Pracovné jubileá

20 rokov

Ing. Baran Marián, referent TPV – OZ Vranov

25 rokov

Remeň Ján, vedúci LO, LS Duchonka – OZ Prievidza
Ing. Hatalová Jarmila, personalista – OZ Trenčín
Ing. Lonský Ľuboš, technik, LS Oravský Podzámok – OZ Námestovo
Ing. Vernarská Jana, technik, LS Červená Skala – OZ Beňuš
Ing. Michníková Iveta, hlavný účtovník – OZ Semenoles
Hrková Marieta, knihovník, dokumentátor, Stredisko práce s verejnou a LDM, Zvolen – GR BB

30 rokov

Nechala Marián, manipulant, ES Veľké Uherce – OZ Prievidza
Ing. Longauer Milan, VORŠ – komunikačné projekty, Stredisko práce s verejnou a LDM, Zvolen – GR BB

35 rokov

Ing. Štefánik Miloslav, vedúci LS, LS Drietoma – OZ Trenčín

Odchod do predčasného starobného dôchodku

Šebo Ján, vedúci LO, LS Lozorno – OZ Šaštín
Halahija Vladimír, vedúci LO, LS Čierny Váh – OZ Liptovský Hrádok

Odchod do starobného dôchodku

Samson Miroslav, vedúci LO, LS Holíč – OZ Šaštín
Veselý Lubomír, vedúci LO, LS Moravský Sv. Ján – OZ Šaštín

Ing. Helena Turská

Lesy pre ľudí

Toto podujatie je ďalšou aktivitou, s ktorou slovenskí lesníci prichádzajú v Medzinárodnom roku lesov 2011, aby tak podporili myšlienky celosvetovej iniciatívy zameranej na zvýšenie povedomia o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov, ochrane prírody a rozvoji všetkých typov lesov. Cieľom výstavy je spoločná prezentácia lesníckych organizácií zameraná na význam lesov pre spoločnosť a poskytované produkty a služby z lesa, ktoré môže človek vďaka práci lesníkov využívať. Obrazová forma ponúka možnosť bližšieho zoznámenia sa s prácou lesníkov, ako aj úlohami lesného hospodárstva. Zdôrazňuje nenahraditeľné miesto lesa v živote človeka a zároveň vytvára priestor na plodnú a konštruktívnu diskusiu medzi lesníkmi a politickými predstavi-

Lesníci symbolicky priniesli do Národnej rady Slovenskej republiky „zelené bohatstvo Slovenska“ formou výstavy Lesy pre ľudí. Prestrihnutím zelenej reťaze ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Zsoltom Simonom a predsedníčkou výboru pre pôdohospodárstvo a životné prostredie Máriou Sabolovou bola 7. septembra na pôde NR SR slávnostne otvorená panelová výstava s názvom Lesy pre ľudí.

teľmi v otázkach postavenia lesov a lesníctva v spoločnosti.

Slávnostného otvorenia výstavy sa zúčastnili poprední predstavitelia lesníckych inštitúcií, zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ako aj poslanci NR SR a ďalší hostia. Súčasťou tohto programu bol krst novej poštovej známky Európa Lesy – Národný park Poloniny a troch knižných publikácií o lesoch a ich význame pre človeka. Knihy sú svojím obsahom i grafikou určené pre žiakov a pedagógov ako vhodná doplnková vzdelávacia

pomôcka. Ich vydanie bolo iniciované práve Medzinárodným rokom lesov 2011.

Záverečným prestrihnutím reťaze a pozdravom: „Lesu zdar“ bola výstava Lesy pre ľudí slávnostne zahájená. Výstava trvala do 16. septembra 2011. Počas tohto obdobia boli pre záujemcov k dispozícii zástupcovia lesníckych inštitúcií, ktorí boli pripravení odpovedať na všetky otázky týkajúce sa lesov a lesníctva na Slovensku.

Ludmila Marušáková NLC Zvolen

